

A Quimby zenekar frontemberével, **Kiss Tiborral** beszélgettünk zenéről, színházról, utazásról és politikáról.

Cikkünk az 13. oldalon

HIRDETÉS

2017. szeptember 22.

**Tagfelvétel
a
kommON-ban!**

Önéletrajz és
motivációs levél:

kommON.hr@gmail.com

#újfelvétel
#újkihívás
#kommON

kommON-szakkollegium.hu
kommON kommunikációs szakkollegium

Fotó: Marton András

Újra az elnöki széken • 2017 júniusában újraválasztották Krisztián Dávidot az EHK élére. Többek között arra voltunk kíváncsiak, hogy milyennek tartja a jelenlegi EHK-s csapatot.

Cikkünk a 3. oldalon

Ma már biztonságosabb a repülés?!

Nagy port kavart márciusban az a hír, miszerint az amerikai Belbiztonsági Minisztérium (Department of Homeland Security) egy új rendelet értelmében azonnali hatállyal kitiltja a mobiltelefonnál nagyobb elektromos eszközöket a repülőgépek fedélzetéről a Közel-Keletről és Észak-Afrikából Amerikába érkező járatokon. Indoklásuk szerint titkosszolgálati értesü-

lések alapján a terroristák ilyen eszközöket bombaként használva készülhetnek merényletek elkövetésére. 108 légitársaság, 280 repülőtér és több mint 2000 járat volt érintett, ami egyharmad milliárdnyi utast jelentett. Júliusra rendeződött csak a helyzet, amikor az Egyesült Államok végül feloldotta a tilalmat.

Cikkünk a 8. oldalon

Modern faliújságok

A tanszéki honlapok nagyon sok információt tartalmaznak, így egyszerre az egyetem arculatának képviselői és a mindennapi tájékozódás, ügyintézés felületei. Ezzel elengedhetetlenül együtt

jár az, hogy rájuk vagyunk utalva, így létfontosságú lenne az egyszerű használhatóság – ami nem minden esetben teljesül.

Cikkünk a 4. oldalon

Vidék elnéptelenedése

Te hol fogsz élni, amikor „nagy” leszel?

Fotó: Koronczai Richard

Magyarország lakossága évtizedek óta csökken, így néhány kivételtől eltekintve az egyes települések lélekszámával sincs ez másként. A magasabb jövedelemre, kulturális sokszínűsége, de legfőképp diplomára vágyó fiatalok a városokba áramlanak, és csak kevesen térnek vissza közülük gyökereikhez. Budapest és a nagyobb vállalatok vonzáskörzetében lévő községek népessége stagnál, a vidék egyes részei azonban harminc-negyven éven belül elnéptelenedhetnek.

Cikkünk a 7. oldalon

HIRDETÉS

2017.

MŰEGYETEMI

ÁLLÁSBÖRZE

[f /muegyetemiallasborze](#)

október 11-12.

allasborze.bme.hu

KERESSJÖL!

Kezdődik a Felkészítő Napok!

Szeptember 18-án indul a Felkészítő Napok a HSZI szervezésében, ahol az első héten a népszerű CV-tanácsadás és konfliktuskezelés tréning mellett rögtön két sikeres, BME-n végzett szakember tart előadást.

Hétfőn (09. 18.) 15 órától a karrierépítés alapelemét, a belső motivációt kutatjuk Magyar Judit Enneagram-specialistával (képünkön).

Csütörtökön (09. 21.) szintén 15 órától pedig a bértárgyalás módszereit tanulhatjuk meg Czigány Márton mechatronikai mérnöktől.

További infók és jelentkezés:
allasborze.bme.hu/fn

Fontosak a gyakorlati példák

Dr. Istók Balázs, a BME GPK oktatója elmondta, hogy számára mindig az első előadás a legnehezebb.

PÁL NOÉMI

Hogyan lehet több évnyi oktatás után ugyanolyan lelkesedéssel előadni ugyanazt? Hogyan tudja elkerülni a belefásulást?

Szeretem és érdekesnek találom a tananyagot, és hasznosnak tartom a hallgatóság szempontjából. Úgy érzem, hogy a leadott tananyagtól a hallgatók fejlődnek, és olyan jelenségeket értenek meg, amiket ismertek, de nem értettek, valamint új készségeket kapnak, amit remélem, a későbbi mérnöki munkájuk során fel tudnak majd használni.

Melyek voltak a legnehezebb pillanatok?

Minden évfolyamon az első előadást tartom a legnehezebbnek. Ekkor kell a figyelmüket, érdeklődésüket felkelteni, amit később már könnyebb fenntartani. Nagyon nehéz olyan hallgatósággal együtt dolgozni, akiket láthatóan nem érdekel az anyag.

Milyen praktikákkal próbálja megragadni és megtartani a hallgatók figyelmét? Mi a siker titka?

Tapasztalatom szerint az elmélet gyakorlati alkalmazásai, ipari esettanulmányok és ismert jelenségek magyarázata kelti fel leginkább a figyelmüket.

Fotó: Gema Barnabás

Kiváló oktatóink

Cikksorozatunkban minden karról felkerestük a 2016/2017-es tanév őszi OHV-ja alapján a legjobb helyen végzett oktatókat, és feltettünk nekik néhány kérdést előadói és tanári munkájukról.

Egyetemi fesztivál 11. alkalommal

Gyere, táncolj!

Tíz fokkal indított, de forrósággal zárt az idei Egyetemi Napok. A programsorozat három napján az egyetemisták vehettek még egy utolsó, mély „fesztivál-lélegzetet”, mielőtt végleg elmerülnének a bonyolult képletek, számítások és mi egy s mások tengerében.

VARGA ÁGNES

Vigyázz, kész, rajt!

Már magát a területre való bejutást külön élményként élhettük meg. Noha a kései órákra lankadt a biztonságiak kezdeti lelkiismeretessége és türelme – valamint a sorokba rendeződött érdeklődőket sem állt szándékukban sokáig megvárakoztatni – a kezdeti órákban roppant alapos munkát végeztek. Táskáim olyan helyeire

is bepillantást kértek, amelyek létezéséről én magam se tudtam. „Úristen, már egy év telt el, mióta utoljára itt jártam, pedig olyan, mintha tegnap lett volna!” – hallatszott egy, a kelleténél talán korábban érkező látogató örömsóhaja, miközben célirányosan az italtöltő felé igyekezett többedmagával. Noha a koncertek csak hét órától kezdődtek, a korán odatévedők is feltalálták magukat. Az igazán lelkesek figyelemmel kísérték a zenekarok beállítását, a többiek pedig játszottak egyet a PlayStation sátránál, vagy szimplán söröztek egyet barátaik társaságában. Érdemes is volt időben érkezni azoknak, akik igazán ki szeretnék volna használni a fesztiválon töltött időt – illetve megkímélni a pénztárcájukat -, ugyanis egy órán keresztül akciósan lehetett sörhöz és vodka-bomba shotokhoz is jutni.

A programsorozat a Konyha zenekar koncertjével indult. Ekkor valóban nem voltak még túl sokan a helyszínen, de ahogy kezdett sötétedni, egyre többen gyűltek össze. Senkit sem tántorított el a hideg, sőt, voltak akik szoknyában vagy ujjatlan felsőben jelentek meg. Ha már az öltözködésről esik szó, szeretném nem hivatalosan átadni az első nap legmagával ragadóbb megjelenéssel

Fotó: Fejes Bence

rendelkező egyénének elméleti díját, ami pedig a Tigrisfiút illeti. Vagy lányt? Mindenesetre az illető egy tigris jelmezben bukkant fel a tömegben.

Az est csúcspontját valószínűleg a Pendulum DJ Set alatt érte el, a dob meg a basszus mindenki szívverését felgyorsította, és már a hideg idő sem hűthette le a kedélyeket. Páran, megizzadva a táncolástól, ugrálástól, levetették pólójukat és úgy folytatták tovább a tombolást.

A fesztivál hozzávalói

Az idei Egyetemi Napokon tényleg úgy éreztem, hogy egy minifesztiválon vagyok. Sátrak, színpadok, bódék és koncertek, természetesen, na meg persze a mobil wc-k, amik között egyfajta kuriózumként találhattunk kifejezetten lányoknak rózsaszín színűt is. Az italtöltők mellett felsorakoztak a legnépszerűbb food truckok is. Külön pozitívum, már akinek, hogy egy konténerbe dohánybol-

tot is telepítettek a rendezvény területére, így a kései órákban sem kényszerültek dohányzó társaink mások lehúzására, vagy egy kisebb esti túrára, hogy pótolják hiányukat.

Fluor Tominak sikerült szép kis tömeget vonzania a nagysátorba. Persze nagy volt a sor a sörért és a pisilésért is. Mindenesetre az emberek elég türelmesek voltak, bár nem is kellett sietniük sehová. Pult volt a sátorban is, így még a koncertről se maradtak le.

A két színpad mellett, melyeken a koncerteket hallgathattuk, mindhárom éjjel hajnalig táncolhattunk a Riska Party Stage előtt. Itt lényegében folyamatosan váltották egymást a DJ-k zárásig, így akiknek a több koncert sem volt elég, itt is hajnali 4-ig szolgáltatták a talp alá való.

Jövőre ugyanitt

A felhozatal, valljuk be, a korábbi évekhez képest nem sokat változott. Több zenekarral is találko-

hattunk már tavaly, illetve néhány fellépő már a rendszeresen visszatérő státuszba lépett. Mint például a hamradik napon zenélő Ivan & the Parazol, de Majkákkel is találkozhattunk már korábban. Függetlenül attól, hogy a harmadik éjszaka volt az utolsó, a látogatók érdeklődése kicsit sem lankadt. Pedig a bérletesek már fáradtak lehettek, illetve sokunknak még péntek reggel is volt órája. Nem, mintha ez számítana, mikor az ember az Egyetemi Napokon tombol. Szinte egyértelmű, hogy ez a program nem fog veszíteni értékéből jövőre sem, és remélhetjük, hogy legközelebb még ennél is több élménnyel gazdagodhatunk, mint idén.

Jövőre ugyanitt!

Találkozunk a 2018. 09. 11-13. között a 12. BME Egyetemi Napokon - már van FB esemény is, csatlakozzatok!

Újra az elnöki székből

2017 júniusában újra megválasztották **Krisztián Dávidot** az Egyetemi Hallgatói Képviselet (EHK) élére. Ennek apropóján beszélgettünk vele.

ISTVÁN ADRIENN

Három éve bevezették a Kancellária intézményét, idén pedig lejár az első kancellári ciklus. Hogyan sikerült az EHK és a Kancellária között a kapcsolatot kiépíteni?

Nehezen indult az összecsiszolódás, hiszen hozzászoktunk egyfajta környezethez, működési rendszerhez, és ezekhez foglalkozással ragaszkodtunk. Én abban az időszakban kerültem az EHK-ba, közvetlenül átéltem ezt a helyzetet, bár a befolyásom lényegesen kisebb volt akkor. Voltak nagy viták, és sokáig úgy tűnt, hogy nem igazán közelednek egymáshoz az elképzelések, viszont egy idő után elfogadtuk, hogy más szelek fújnak, másképp vezetik az egyetemet, mint korábban, máshol vannak a döntési jogkörök. Ezzel párhuzamosan a másik oldalon is felismerték, hogy a hallgatói képviselet munkája hasznos, így megnyílt a lehetőség a bizalomépítésre. Természetesen voltak olyanok, akik úgy gondolták, hogy nem szeretnék már az új rendszerben dolgozni, és inkább felálltak. Nyilván el kell fogadnunk az ő döntésüket is, de szerintem a körülményektől függetlenül el kell látnunk a feladatunkat, nem hagyhatjuk cserben azokat a hallgatókat, akik ránk szavaztak. Végül Daku Dávidnak, majd nekem sikerült kijárnunk azt az utat, amin most is haladunk.

Hogyan értékelnéd az együttműködést?

Azokkal az igazgatóságokkal, akikkel napi szintű kapcsolatban vagyunk, sokat javult a közös munka minősége. Segítjük egymást, és ami a legfontosabb, hogy kiépült egy bizalmi szint, abszolút jóhiszeműen állunk a másik félhez. Örölnék neki, ha az egyetem minden vezetője ilyen viszonyt tudna kialakítani egymással, mint amilyen köztünk és a Kancellária között létrejött.

Milyennek tartod a jelenlegi EHK csapatot?

Egy fogalmat mindenképp szeretnék tisztázni – mi a Hallgatói Önkormányzat vezető döntéshozó szerve, az Egyetemi Hallgatói Képviselet vagyunk, amely érdek-

képviselési feladatokat is ellát. Az önkormányzati munka nem csak érdekképviselési feladatokból áll, vannak olyan esetek, amikor olyan döntéseket kell meghozni, ami a hallgatók egy részének jó, egy másik részének viszont nem. Egy adott helyzet esetén nekünk

Szerintem abszolút jó. Mindig komoly szerep jutott nekünk, a Budapesti Régiós Szövetségben (BRSZ) alelnököm, Vidák Miklós szintén alelnöki tisztséget tölt be. A HÖÖK-on belül jó a megítélésünk, komolyan veszik a szavunkat, fontos kérdésekben mindig

rok szervezésére külön szabályokat fektettünk le. A gólyatáborok programtervét az elmúlt 3 évben teljesen részletekbe menően egyeztetettük a karok vezetőivel, valamint a Hallgatói Szolgáltatási Igazgatósággal (HSZI). Mind a két szervezet nagy segítségünkre

Fotó: Marton András

egészeiben kell átgondolni, hogy összességében hogyan hatnak a lehetséges kimenetek az egész hallgatóságra, és hogy ha ez pozitív, akkor megteszünk mindent a sikerért. Én azt gondolom, hogy nem vagyunk egy gyengekező, ráhagyós hallgatói képviselet, de nyilván jó diplomáciai érzékeléssel kell rendelkezni, és amikor óriási az ellenszél, akkor nem futunk teljes erővel azzal szemben. Fontosnak tartom azért azt is megjegyezni, hogy hosszú távon hatékonyabban képes egy ilyen képviselési szervezet ellátni a munkáját, ha folyamatos a vele szembeni bizalom. Nem játszhatjuk azt el egy-egy vakmerőbb vállalkozással, mert onnantól kezdve nem tekintenek ránk tárgyalópartnerként.

Mit gondolsz, milyen a BME EHK megítélése a HÖÖK-on belül?

kikérik a véleményünket. Gulyás Tiborral (HÖÖK elnök – a szerk.) heti szinten találkozom, hogy ha van közös projektünk, folyamatosan egyeztetünk. Kölsönösen tiszteletben tartjuk egymás szervezetét, segítjük egymás munkáját.

Az utóbbi években kiemelt figyelmet kaptak a gólyatáborok és a diákok védelme. Mit tesz az EHK a gólyák biztonsága érdekében? Változott-e valami az előző évek szisztémájához képest?

A 2014-es ELTE Gólyatáborban történt eset nagy közfelháborodást váltott ki, és azóta szinte minden évben egy-egy egyetem környékén botrány alakult ki a gólyatáborokkal kapcsolatban. Szerencsére ebből mi kimaradtunk, de nem néztük tétlenül az eseményeket. 2015-ben sokkal szigorúbban vettük a hallgatói rendezvény szabályozást, valamint a gólyatábo-

volt az észrevételeivel. A HSZI Tanácsadási Osztályának pszichológusai külön észrevételeket tettek arra vonatkozólag, hogy egy-egy játék milyen hatást válthat ki a résztvevőkből, és mik azok a tényezők, amikre a szervezőknek figyelniük kell, hogy tényleg minden gólya jól érezze magát. A tábori helyszíneken nagyon figyeltünk a biztonságra – biztonsági őröket alkalmazunk, és van egészségügyi szolgálat is. A kari gólyatáborokat mindig az adott karhoz tartozó hallgatói képviselet szervezi szoros együttműködésben az Üzemeltető és Műszaki Szolgáltató Kft.-vel, illetve a Műegyetemi Hallgatói Kft.-vel, amelyek a lebonyolításért felelősek. A cégek részéről mindig van egy a programterv ellenőrzéséért felelős személy, az EHK részéről pedig egy hallgatói képviselő, aki felügyeli a szervezők munkáját.

Milyen problémák szoktak felépni a lebonyolítás során?

Nyilván mindig vannak problémák hallgatók, idén például viszonylag több volt. De kiemelném, hogy az ÜMSZ Kft. és a biztonsági őrzést vállaló kft. részéről sok segítséget kapunk. Rendkívül profi emberek foglalkoznak a kérdéssel, így már a beléptetésnél ki tudjuk szűrni a gyanús viselkedőket – gondolok itt azokra, akik agresszív jeleket mutatnak, vagy a tábor házirendjében tiltott eszközöket, szereket próbálnak a tábor helyszínére behozni. Velük leülünk beszélni, súlyosabb esetekben kitiltjuk őket a táborból. Komolyan vesszük a táborok biztonságát.

40 oktató hagyta el a GTK-t, a helyzet megoldására a BME és az ELTE közös közleményben reflektált. Tudtatok-e a helyzet megoldásában segíteni? Hogyan zajlottak a tárgyalások, és milyen részt vállaltatok bennük?

Ebben a kérdésben a GTK Kari Hallgatói Képviselőre hagyatkoznék, ugyanis ők vettek részt a tárgyalásokon, és óriási köszönet illeti őket, hogy ez a megállapodás ebben a formában létrejött. Azt kell, hogy mondjam, hogy hallgatói képviselési szempontból szinte tökéletes a megállapodás, ennél fogva a hallgatók nem is fogják érzékelni a változást. Nyilván ez a megállapodás egy rövidtávú megoldás, de a nyári hírverés egy jó ajánlás is volt a megüresedő pozíciókra. Bár személy szerint óriási veszteségnek gondolom ezeknek az oktatóknak a távozását, azonban örülök annak, hogy a kar vezetésének már most minőségi oktatókkal sikerült leszerződnie, illetve sokakkal folynak a tárgyalások.

Egy EHK elnök 2 évig tarthatja meg státuszát. Mit gondolsz, az utódodnak milyen képességekkel, tulajdonságokkal kell rendelkeznie?

Most nyilván sorolni fogok sok nagyon jó tulajdonságot, de kicsit sem szeretném azt érzékeltetni, hogy ezek bennem mind megvannak. Sok tekintetben nekem is fejlődnom kell még a hátralévő közel egy évben. Egy EHK elnöknek mindenképp nagyon jó diplomáciai készséggel kell rendelkeznie, mert egyrészt 8 kar akár szögesen ellentétes véleményét kell összehangolni, majd ezt kell kifelé érvényesíteni. Ezenfelül kiemelném az időmenedzsmentet – ezt mindenképp igényli a pozíció, főleg, ha az ember emellett a tanulmányaival is komolyabban próbál foglalkozni. Tisztelni kell az egyetemet vagy a HÖK korábban elért eredményeit, hagyományait, de nyitottnak kell lenni az újdonságokra, keresni kell a folyamatos innováció lehetőségét. Illetve egy EHK elnöknek nagyon meg kell szeretnie a kávé, mert anélkül ezt nem lehet csinálni.

Fiatal oktató-kutatóként folyamatosan érnek kihívások

Híd a generációk között

Mesterségem címere

Cikksorozatunkban a közel-múltban diplomázott műegyetemistákat faggatunk arról, hogy mit vittek magukkal a BME-ről a munka világába.

Laczák Lili a mesterszak diplomafélévében döntötte el, hogy az egyetemen marad, és kutatni fog. A doktori iskola befejezése után előbb tudományos segédmunkatárs, majd tanársegéd lett az Építőmérnöki Karon.

KUPCSIK RÉKA

Mit csinálsz tanársegédként, és mi vonzott leginkább az akadémiai pályában?

Mesterszak alatt már dolgoztam egy tervezőcégnél szerkesztőként, és voltam Madridban szakmai gyakorlaton is 3 hónapot. Nagyon tetszett a szakma ezen oldala, de egy tárgy kapcsán megismertem a későbbi témavezetőmet (Dr. Károlyi György, a BME Nukleáris Technikai Intézetből), és megláttam egy másik utat. A tárgy során közösen kezdett feladatot egy TDK keretében folytattuk, és felmerült, hogy ezt doktorivá lehet fejleszteni. Azért maradtam az egyetemen, mert itt olyan témákkal foglalkozom, melyek

kel ipari környezetben kevésbé lehetne, és a tanult elméletnek is nagyobb hasznát veszem az átfogó kutatási témák miatt. Ez állandó kihívást jelent számomra, és éppen erre van szükségem a fejlődéshez – akár kutatóként, akár oktatóként.

Doktorandusz-korom óta tanítok, egyre nagyobb felelősséget bízna rám. Más oktatókkal közösen TDK-zóim és diplomázóim is voltak már. Még egyetemistaként sokat korrepetáltam kisiskolásoktól kezdve kortársakig, emiatt volt némi autodidakta gyakorlatom a tudás átadásában. Ezt egészítem ki a látott pozitív példákból azzal, ami illik a személyiségemhez. Szintén passzol hozzám, hogy a napjaim nem egyformák a munka mennyiségét tekintve sem, évkezdéskor és év végén sokkal több az oktatási feladat, míg nyáron gyakorlatilag nekünk is van szününk. Néha egyszerre kell oktatni, kutatni és ipari megbízáson dolgozni, máskor csak az egyik hangsúlyos.

Mivel szembesültél a katedra túloldalára átlépve?

Ez még csak az út kezdete. Meg kell tanulni emberekkel bántani, el kell fogadni, hogy a gondolkodás- és oktatási módod nem mindenkinél működik. Vannak hibák, amiket elkövettem az elején, ám ma már el tudok kerülni, de persze van még hova fejlődnöm. A visszajelzésekből kiderül, hogy amit jónak gondoltál, tényleg az-e. De ezek értékelését is meg kell tanulni. Nem elég, ha két hallgatónak csillog a szeme az órán, mert lehet, hogy tíz másik teljesen elveszett közben. Minél több emberrel próbálok szemkontaktust tartani, hogy lássam, mennyire tudnak követni, de így sem könnyű. Egy gondosan kitöltött OHV megfelelő létszámnál talán általánosabb képet ad, mint ami helyben kapható.

Név	Laczák Lili Eszter
Kar	ÉMK
Szak	Vásárhelyi Pál Építőmérnöki és Földtudományi Doktori Iskola PhD (folyamatban)
Végzés ideje	2013. január (Szerkezet-építőmérnök MSc)
Munkába állás ideje	2017. február (a jelenlegi pozícióban)
Munkahely	BME ÉMK Hidak és Szerkezetek Tanszék
Pozíció	tanársegéd, doktorjelölt

Fotó: Koronczai Richard

Másfajta kihívás, jó érzés és nagy felelősség, hogy kollégáim lettek a korábbi tanárain, jobban megismerhetem őket, igazi partnerként kezelnek minket. A doktori képzéstől kezdve bizalmat és figyelmet kapunk. Nemrég például bevontak minket is a kar oktatást érintő átalakításába. Nagyon

jó volt, hogy meghallgatták a véleményüket a koncepció kialakításától kezdve. Mi köztes generációként értjük és értékeljük az idősebbek módszertanát és gondolkodásmódját, és azt is, hogy mennyire dinamikusan változik a fiatalabbak gondolkodása. Nekünk kell a kettő közti különbséget áthidalni.

Nyújtott a Műegyetem számodra valamilyen pluszt az oktatási tevékenységen túl?

Kialakított egy általános mérnöki gondolkodást, ami szakterülettől függetlenül beépül a viselkedésbe. Az angol műszaki szaknyelvet is nagyon jól meg tudtam itt tanulni. Elég jól ki tudtam használni a TDK-lehetőségeket, több témával foglalkoztam, így ki tudtam próbálni, szeretnék-e önállóan kutatni.

Kiemelném a Műegyetemi Zenekart, ahova gólyakoromtól járok. Ez a nagy létszámú, nagy repertoárral rendelkező, nagyon jó színvonalú amatőr zenekar teljesen egyedivé teszi a BME-t. Amatőr, hiszen a tagok szeretetből vesznek részt, de nagyon komolyan teszik. Én éppen ezért a fokozatszerzésig felfüggesztettem a közös zenélést, csak a háttérből segíték, ha tudok. De tervezem, hogy később vissza-megyek, hiszen tag lehet bármely zenélő egyetemi polgár, vagy akár külsős is. Mások mellett két évente Franciaországba utazik a társulat egy amatőr zenekari fesztiválra, de nekem a legnagyobb élmény hobbizenészként az, hogy a Zeneakadémián is játszottunk.

Mire hívnád fel a diploma előtt álló hallgatók figyelmét?

Akivel csak találkoztam a szakmából Magyarországon, értékeli a műegyetemi diplomát, építőmérnökként pedig nagyon sok és sokféle álláslehetőség van. Most megint rengeteg építkezés zajlik, tehát van és lesz munka itthon, de akár külföldön is. Ebből lehet motivációt meríteni, amikor sokat kell tanulni. Ha pedig olyan témát találsz, amivel szívesen foglalkoznál akár 3-4 évig, nyugodtan vágj bele a doktoriba. A konferenciákon azt látom, hogy a BME név ki tud nyitni kapukat kutatási oldalról is. Utána még mindig számos lehetőség van, nem kell mindenkinek oktatónak lennie. A PhD birtokában is ki lehet lépni ipari pályára, bizonyos munkakörökben előnyt jelent a doktori. Ráadásul tapasztalatban és önismeretben gazdagabbá tesz ez az életmód.

CSIZMADIA ESZTER

Vitaforum

Várjuk hozzászólásaitokat a Vitaforummal és a Műhely egyéb cikkeivel kapcsolatban. Gondolataitokat, megjegyzéseiteket az info@muhely.com címre küldhetitek el.

Tegezhetem?

- Szia! - köszönök a látszólag velem egykorú eladólánynak a pénztárnál. - Jó napot! - feleli hűvös pillantással amaz. Kicsit furcsállom, a másik boltban lazán tegeződünk a pénztárosokkal, de hát ahány ház, annyi szokás. Amikor legközelebb ott fizetek, úgy hiszem, megtanultam a leckét, és jónapotlál üdvözlöm a fiatal srácot. - Hé! - nevet a fiú hitetlenkedve - Ennyire azért még nem vagyok öreg!

A fenti jelenet csak egy azok közül, amikor a megfelelő megszólítás, illetve a tegezés/magázás közötti választás okoz némi fejtörést az embernek. Az utóbbi évtizedekben a merev illemszabályok fellazultak, és egyre kevesebb az

egyértelmű helyzet. A döntést ugyanis a kor, a pozíció és az illetővel ápolt viszonyunk alapján kell meghozni, ezek a tényezők viszont gyakran ellentmondanak egymásnak. Az például mindenki számára világos, hogy egy idős professzort magázunk, egy MSc-s demonstrátort pedig tegezünk, de például mi a helyzet egy fiatal, közvetlen tanárral, és hogyan szólítunk meg egy szigorú és távolságtartó doktoránst?

A probléma legfőbb forrása, hogy a tegezés és a magázás ellentmondásos jelentéssel bírnak. Előbbi feltételezhet közvetlen, barátságos viszonyt, azonban egyes esetekben szemtelennek és bizalmaskodónak hat. Utóbbit használva pedig kifejezhetjük tiszteletünket, ezt azonban a másik rideg távolságtartásnak vagy élemedett korára való utalásnak is érezheti, ami sokaknak nem esik jól.

Hogy mi lenne a megoldás? Például ha az első találko-

zásnál megkérdezzük a másikat, hogyan szólíthatjuk, azzal elkerülhető az ebből származó bizonytalanság. Ha azonban erre nincs lehetőségünk, érdemes megnézni, hogyan viselkednek az illetővel a velünk egykorú, hasonló helyzetben lévő társaink. Sajnos sok esetben a többiek is tanácstalanok a kérdésben, így az ember gyakran inkább igyekszik elkerülni a személyes interakciót azokkal, akiknek a megszólítása nem egyértelmű. Hallottam már olyan jóslatot, hogy pár évtizeden belül a magázódás kikopik a nyelvből, ami a jövő generációi számára egyszerűbbé tenné az eligazodást az illemszabályok omladozó labirintusában. Hiszen egyre többen jönnek rá, hogy a tegezés nem zárja ki, a magázás pedig nem garantálja embertársaink tiszteletét.

Tanszéki honlapmunstra

Modern faliújságok

A tanszéki honlapok nagyon sok információt tartalmaznak, így egyszerre az egyetem arcultának képviselői és a mindennapi tájékozódás, ügyintézés felületei. Ezzel elengedhetetlenül együtt jár az, hogy rájuk vagyunk utalva, így létfontosságú lenne az egyszerű használhatóság – ami nem minden esetben teljesül.

FAZEKAS ÁRNIKA

A felhasználóknak leginkább egy egyszerű, de átlátható felületre van szükségük, ahol a menüpontok a fontosságuknak megfelelően feltűnnek. A tanszéki weboldalak elsődleges feladata egyértelműen az oktatással, kutatással kapcsolatos információk közlése, így általában ezek a témakörök kiemelve szerepelnek, de ezenfelül sok egyéb hasznos funkcióval rendelkezhetnek. Különleges vonásnak mondható, hogy változatos a célközönség: böngészhetik felvételizni készülő, hallgatók vagy oktatók is, ezért hasznos, ha a különböző csoportoknak szánt információk jól elkülönülnek.

Mint bármilyen honlap esetében, itt is megnyitáskor az első benyomás a megjelenés: a hazai egyetemek között böngészve találhatók igényes, képekkel és animációkkal ellátott felületek, de ugyanúgy előfordulnak egyszerűbb összeállítások is. Bár egy esztétikus weboldal feltétlenül szükséges a jó imázs kialakításához, azonban mivel gyakran kell a lehető leggyorsabban átfutni ezeket az oldalakat, a túldíszítettség a rendszeres felhasználóknak akár akadály is lehet, mivel megnehezíti az áttekinthetőséget. Az animációk miatt pedig lassabban tölt be az oldal, ez problémát jelenthet, ha okostelefonról kell a honlapot megnyitni, főleg ha a mobil adatforgalmat kell erre áldozni.

Igen gyakori elem például a háttérben megjelenő képek váltakozása: ezek jellemzően az egyetem eseményeiről, épületeiről készült fotók, azonban sokszor villannak be reklámokra emlékeztető, mosolygó hallgatókról készült, beállított fotók is. Ugyanígy előfordul azonban, hogy a weblap túlzottan egyszerű: ömlesztve és rendszerezés nélkül tartalmazza az információkat. Szinte általánosan előforduló furcsaság, hogy gyakran a szövegben kell elrejtett linkek után keresgélni, amit külön megnehezít, ha a link színe nem különbözik eléggé a környező betűszíntől. Gyakori, hogy a legnagyobb területet az aktuális hírek foglalják el, ám nem feltétlenül ez lehet a legfontosabb a látogatóknak. Szerencsére a magyar egyetemek esetében általánosnak mondható, hogy a weboldal legalább egy idegen nyelven is elérhető. Azonban a külföldi hallgatók számára fontos kérdés, hogy ezek rendszeresen frissülnek-e. Ezenkívül hátrányt jelenthet, ha az aktuális hírek, felhívások nem jelennek meg idegen nyelven, pedig a legtöbb esetben nincs erőforrás erre. Vannak olyan tanszéki honlapok, ahol az alap információkon

felül egyéb hasznos funkciók is elérhetőek. A tantárgyfelvételnél nagy segítséget jelenthet, ha a tanmenet egy interaktív felületen is megtekinthető, ahol az egyes mintatantervnek megfelelő tantárgyak jól átláthatóak, különböző szempontok szerint rendszerezhetőek, és az egymásra épülő tárgyak könnyen áttekinthetőek. A különböző ösztöndíj-lehetőségek, pályázatok és konferencia felhívások a legtöbb esetben csak az aktualitások között jelennek meg, azonban vannak esetek, ahol ezek külön menüpontban kapnak helyet, így könnyebben megtalálhatóak. Egyéb hasznos funkció lehet az oldalon a karhoz kötődő fontosabb hivatalokat, tanszékeket és tantermeket jelölő térkép (aki kereste már például a CHC14-es termet, az biztosan megérti). Ezenkívül van, ahol egyéb hasznos linkek is szerepelnek, például a tanulmányi hivatal vagy más, az egyetemhez kapcsolódó honlapok elérhetőségei. Egyes intézmények esetében álláshirdetéseket is közzétesznek a tanszéki honlapok – ez nálunk, a Műegyetemen nem jellemző, mivel ezt a feladatot a HSZI és az egyetemen működő iskolaszövetkezet, a MISZIS látja el.

Megkérdeztük Szerinted milyen egy jó tanszéki honlap?

Penczi Anna

Szerintem olyannak kellene lennie, mint bármelyik modern honlapnak. Legyen felhasználóbarát és gyors, rendelkezzen gazdag archívummal. Egyszerűen lehessen keresni tárgyakat, tanárokat, és adjon választ is, hogy mi micsoda, és ki kicsoda. Úgy érzem, a BME-s tanszéki honlapok vegyesen állnak, vannak jók, rosszak és közepesek is. A Gép- és Terméktervezés Tanszék nemrég újította meg a honlapját, ami nagyon designos lett. De egyébként nem ez a legfontosabb, hanem a tartalom, persze az elrendezés és átláthatóság hozzájárul, hogy egy tanszéki honlap jó legyen.

Vörös Kristóf

A praktikusság nekem a legfontosabb, a segédletekkel töltök sok időt és nem a honlapjukkal, ezért legyen informatív, a tömeganyag könnyen elérhető, és látható helyre kerüljenek. Persze az is fontos, hogy ki milyen versenyt nyert, bár ez sok embert nem érint, és elvonja a figyelmet a fontos információktól. Kifejezetten bosszantó, ha van egy tárgy, amit sokan vesznek fel, és csak húsz kattintással lehet elérni. A másik, hogy gyakran feldob milliónyi tárgyat, és bogarászni kell, sőt van, ahol tárgykód szerint kell keresni – szerintem a tárgyakat népszerűségi sorrendben kellene feltenni. Legalább van segédlet, és a prezentációkat is időben felteszik, de sajnos azt is néha kutatni kell. Ha olyan oldal van, ahol a menüsor csak a fölé vitt kurzortól jelenik meg, akkor ezt telefonról néha nehézkesen lehet kezelni.

Kalocsai Kristóf

VIK-esként úgy látom, hogy informatívnak kell lennie, és nem olyannak, mint a többi karon. Én mindenhol azt hallok, hogy más tanszéki honlapokon csak a káosz van, nem tudnak a kurzusokról, tanárokról, szegényes az információkinlát. Nálunk a VIK-en szerencsére minden rendben van, a tárgyi honlapok is jók. A design pedig, amíg külsősök nem nézik, addig nem probléma. Amúgy kis erőfeszítéssel és odafigyeléssel meg lehetne oldani az összes tanszéki honlap problémáját, mindenre van sablon.

Simon Dorka

A legfontosabb, hogy meg lehessen találni rajta a szükséges információkat. Én többnyire elégedett vagyok a tanszékem honlapjaival. Jelenleg egészségvédelmi specializáción vagyok, és keresgéltem a SOTE-s honlapokon az ottani óráim miatt, azokon az oldalakon sokkal nehezebb volt bármit is megtalálni, eléggé kaotikusnak tündek. Ha valamire kíváncsi vagyok egy tárggyal kapcsolatban, mindig előbb a tanszéki honlapot keresem fel. Sajnos néha nem a legaktuálisabbak az információk, gyakrabban kellene frissíteni az oldalakat. Valamiről szinte már túl sok adat van, valamiről meg semmi, például szigorlatokról alig találok anyagot.

Harmat Ádám

Egyértelmű és logikusan követhető, minél több segédanyaggal. A BME-s honlapok általában jók és egyszerűek, nem kimondottan 'fancy-k', de legalább aminek fent kell lennie, az fent is van. Szerintem elég, ha van egy nagy szerver PDF-ekkel, gyakorló feladatokkal, korábbi ZH-kkal, tárgyleírásokkal és a követelményekkel, másra nincs is szükség. Egyébként jobban szeretek élőben érdeklődni az operatív kérdésekkel kapcsolatban. A látványosan elavult arculatú honlapokkal pedig lehetne valamit kezdeni. Egy jó designnal sokkal vonzóbbá lehet tenni az egyes tanszékeket, profibbnak tűnne az egész.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MURÁNYI MÁTYÁS FOTÓ: NEMCSICS BOTOND

Borászati körbetekintő

Mára már Magyarországon az ágazat felívelőben van, egyre több a családi pincészet. A verseny éleződik, ezért jobbnál jobb minőség kerül a polcokra a fogyasztók nagy örömére.

MURÁNYI MÁTYÁS

Adottságaink

Országunk első osztályú, szőlőművelésre alkalmas területének mérete 191 ezer hektár. Ebből jelenleg 65 ezer hektáron vannak tőkék telepítve (45 ha fehérszőlő, 20 ha kékszőlő). Érdekes, hogy az amerikai kontinensről érkezett filoxéra-pusztítás előtt fordítva volt, a vörös szőlő volt az elterjedtebb, a jobb eltarthatóság és a hosszabb érési folyamatok miatt. A pusztítások után a fehérszőlő átvette az uralmat, és az olaszrizling lett a befutó fajta, mert átlagosan tíz alkalomból nyolcszor jó termést tud hozni.

Az ideális szőlő megfelelően fagyűrő, bő hozamú, és gyümölcs nem rohad. A nemesítő gazdák ezt úgy próbálják elérni, hogy jó ellenálló képességű, bő hozamú növényt kiváló zamatúval kereszteznek. Ilyen sikeres hibrid fajtánk az Irsai Olivér, amely szívósságával és a muskotályos üdéségével mára igen elterjedt vált.

Kis bortermelő országunk számunk, bár termőhelyi változatosságunk igen nagy. Bizonyítja, hogy uniós oltalom alatt 31 eredetmegjelölésünk és 6 földrajzi jelzésünk áll. Egyes tájainkon rengeteg fajtával foglalkoznak, míg máshol kevesebbel, ilyen a Tokaji Borvidék, ahol mindössze három típus az uralkodó.

Világviszonylatban

Magyarország a világ bortermelésének történetéből 1 százalékos részesedéssel rendelkezik, de így is mennyiségi szempontból a 14. helyen áll. Árnyalja a helyzetet, hogy az első tíz ország adja a világ bortermelésének 80 százalékát, élükön az olaszokkal és a franciákkal. Az itthon megművelhető terület együtt véve kisebb, mint a teljes franciaországi Bordeaux-i borvidék. Egy átlagos magyar felnőtt 20-25 liter bort iszik meg évente, míg egy francia 42 litert.

A magyar bor világviszonylatban is elismert. A 2011-es legrangosabb borversenyt egy hazai versenyző, Dúzsai Tamás nyerte meg, Görögország dűlő

Fotó: Gema Barnabás

válogatásával. A viadalon magamögé utasította a legjobb francia borokat.

A szakma környezete és az út az egységes arculat felé

A rendszerváltás idején az óriási állami borászatok felaprózódtak, megkezdődött a privatizáció, és kaotikus idők következtek. A kétezres évek elején a helyzet rendeződni látszott, rengeteg családi pincészet alakult, de az éledező ágazatot hideg zuhanyként érte az EU-csatlakozással járó szigorú borbürokrácia. Számos új rendeletnek és direktívának kellett megfelelni, ez pedig széthúzást eredményezett. A terhek valamelyest a 2010-es évektől mérséklődtek. Mára új, egységes nemzeti borstratégia jött létre, és az önkormányzatoknál is gyakran fellelhetőek támogatások.

Bujdosó Ferenc (Balatonlelle,

Bujdosó Pincészet) szerint a fejlődés kulcsa az összefogásban és a közös marketingben van. A Magyar Turisztikai Ügynökségnek alakult egy osztálya, amely az eddig mostohagyerekként számon tartott bormarketinggel is foglalkozik. A fejlődés másik kulcsa a borfogyasztás népszerűvé tétele, egyrészt népművelés által, másrészt a fogyasztó és a termelő közötti kapcsolatteremtéssel. Ennek eszköze: a fesztiválok és kóstolók szervezése. Érdemes utánanézni a BorJour, Winelovers rendezvényeknek, melyek elsősorban a fiatalabb generációkra fókuszálnak. Az ilyen és még számos eseménynek köszönhetően mára már a profi borértők köre is kezd kiszélesedni hazánkban.

Az OEM/OFJ/FN rendszer

Az OEM/OFJ/FN jelzések megtalálhatóak minden palackon.

Az FN (földrajzi jelzés nélküli) bárholnan érkezik, mennyiségi korlátozás nélkül a klasszikus asztali bor kategóriáját váltja fel. Az eggyel felsőbb kategória az OFJ (oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott). A probléma ott kezdődik, hogy ezt 15%-ban lehet pancsolni bármilyen más származású borral, és kémiai követelményei megengedőek. Végül az OEM jelölés, amely a csúcsmínőséget hivatott biztosítani (oltalom alatt álló eredet megjelöléssel ellátott). Ez kötelez a megjelölt borvidékről való származásra, és némileg szigorúbb, mint az OFJ. Egyes borászok szerint ez utóbbi jelölés feltételei olyannyira alacsony szinten állnak még mindig, hogy annak könnyű megfelelni. Sok borász szerint a szabályok rosszul meghatározottak, és a boranalitikai követelmények túl elnézőek.

Balogh Zoltán (Somló Apátsági Pince) elmondása szerint valódi oltalom nincs, és teljesen bemondásra mennek a dolgok. Ha valakinek van 10 hektár szőlője, a hegybőro akkor is kiadja az OEM borértékesítési engedélyt, ha egy szemet sem szüretel róla, és az engedékeny korlátok miatt akár a valóságos hozam 3-szorosát is eladhatja bárholnan vásárolt szőlőt felhasználva.

Megoldandó problémát jelent a jövőre nézve a családi pincészetek és a nagy felvásárló óriástermelők közötti ellentétek elsimítása. A balatoni borászok körében gyakori jelenség, hogy a hozzáadott érték nem marad a kistermelőknél. A nagyüzemi pincészetek felvásárolják a termést a kiszolgáltatott helyzetben lévő, saját feldolgozóval nem rendelkező szőlősgazdáktól, és feleáron juttatják piacra az abból a szőlőből kevesebb odafigyeléssel készült, a konstans minőség biztosítása miatt jobban adalékolt borokat a környékbéli kis pincészetek kárára, akik így nehezebben tudnak értékesíteni.

A tablettás legendája

A homályt a tablettás borokkal kapcsolatban Bujdosó Ferenc oszlatta el. Szerinte „nettó baromság” az egész. A tévedés feltáráshoz a ’70-es évekbe kell visszarepülnünk. Akkoriban az orosz alkoholimport végtelen mennyiségű bort fel tudott szívattyúzni. Hazánkban ezt ki is használták, és igyekeztek a legtöbbet exportálni, többet, mint amennyit a termőföld kapacitásunk indokoltta tett. A hamis bort csiger bornak hívják, és a készítése felett a szakma szemet hunyt. Mindenki tudta, hogy létezik, de senki nem beszélt

róla, mert jól tett az ágazatnak anyagilag. A recept egyszerű volt. A mustban – az érési folyamat alatt – a szárazanyag és az elhullott élesztő sűrű üledéket képez, amely a tartály alján leülepszik. Ez az úgynevezett borseprő. Ezt a masszát nagyüzemi szinten felvásárolták az ország pincészeiből, majd felvizezték, cukrozták, és ezekből az összetevőkből született meg a „tablettás”, fűszeres csemegebor néven, amely oly kedves lett a szomjas oroszoknak. A tablettás kifejezés egy másik félreértésből eredeztethető. A borászok a virágélesztő gombákra mérgező, természetes anyaggal átitatott viasztablettákat dobhatnak a hordókba. Ezzel lehetett megelőzni a borvirágosodást. Főleg az oxidatív, klasszikus barrique hordós technológiánál találkozunk a rohadást előidéző borvirággal, itt van szükség a tablettákra, amely régóta természetes kelléke a termelésnek.

Az alsó polc

Meglepő ugyan, de az alsó polcos borok is szőlőből vannak, csak a minőségük kérdéses. Általában ezek olasz maradék borok. Olaszországban kimagaslóan nagy az egy hektárra jutó termelés, eléri akár a 15 tonna termésátlagot is (hazánkban ez idén körülbelül 6,5 tonna). Kicsi önköltséggel lehet nagy tételt előállítani, így a rossz minőségű maradékot olcsón el tudják szórni Európaszerte. Ezekbe később sok adalékanyag kerül színélénkítés, tisztítás, tartósítás céljából, amik főként kénese vegyszerek.

És végül a jó bor útja

A bor hordóként más és más. Tegyük fel, egy borásznak van egy százhordós tétele. Elkezd elválogatni, talál benne tízhordónyt, ahol az összes fajta jellegzetessége intenzíven átjön, ezekből lesznek a verseny- és prémiumborok. Utána harminchordónyi, még szintén szuper bor következik, ami majd az ezer forint feletti árkategóriát fogja képviselni. Majd egy másik harminc, ami hétköznapi folyóborként kerül forgalomba, és végül a maradék „szódával elmegy” bor, amelyek soványra vagy jellegszegényre sikerültek.

Az igazán jól sikerült dűlőválogatásokat versenyekre küldik, majd fajtától függően választott borunk belép a felfutási pályára. Egy testes Cabernet Franc van, hogy tíz év múlva jut el a csúcra, évekig kóstolják, és megállapítják, hogy még felfelé megy a bor, aztán a zsűri egyszer azt mondja, hogy most van a csúcson, ilyenkor el kell kezdeni gyorsan eladni a maradékot és meginni, mert innentől csak lefelé vezet az út, hiszen a borok is romlanak, elecsesednek.

A nagy tudomány egy gyenge évjáratból jó bort kihozni vagy egy jó évjáratból egy legendásat, ez választja el a profi borászatokat az átlagostól.

Mesterségem címe

A borokat kétféle technológiával szokták készíteni, reduktív vagy oxidatív érleléssel. Előbbi lényege, hogy az oxigén kizárása mellett az illatos szőlőfajták aromagazdagságát minél jobban megőrizzük, erre a klasszikus savállóacél tartályok a megfelelőek. Az utóbbi technológia a fahordós oxidatív eljárás, amely a hosszabb érlelésű, illatanyagokban szegényebb borokhoz használatos. A fa pórusain keresztül kommunikál a légtérrel.

A vidék elnéptelenedése

Te hol fogsz élni, amikor „nagy” leszel?

Magyarország lakossága évtizedek óta csökken, így néhány kivételtől eltekintve az egyes települések lélekszámával sincs ez másként. A magasabb jövedelemre, kulturális sokszínűsége, de legfőképp diplomára vágyó fiatalok a városokba áramlanak, és csak kevesen térnek vissza közülük gyökereikhez. Budapest és a nagyobb vállalatok vonzáskörzetében lévő községek népessége stagnál, a vidék egyes részei azonban harminc-negyven éven belül elnéptelenedhetnek.

TACSI KORNÉLIA

Elveszett hagyaték

A szocializmus és a Kádár-rendszer egyik célja volt munkára fogni a népet. Ennek hatására az 1950-es években az ipar decentralizációját célzó törekvések indultak meg. A nagyvárosoktól távol a mezőgazdasággal munkaerőért versengő, nehéz- és könnyűipari ágazatok vetették meg lábukat, így ezek a területek rohamos fejlődésnek indultak. Újonnan alakult vagy községből kifejlődött úgynevezett új városok vagy ipari városok létesültek, melyek az ide települt iparvállalatok alkalmazottainak lakhelyéül szolgáltak. Ilyenek voltak: a vaskohászatáról híres Ózd és Dunaújváros, a szénbányának és téglagyártásnak otthont adó Tatabánya, a hőerőműre és villamosenergia-termelésre épülő Tiszaújváros. A rendszerváltás után új tendencia vette kezdetét. A Szovjetunió szétesésével és a KGST (Kölcso-

nös Gazdasági Segítség Tanácsa) megszűnésével a felvevő piac eltűnt, egyes bányák kimerültek, vidéken számos vállalat bezárta kapuit, míg az új befektetők a jobb infrastruktúra és kedvezőbb adózási viszonyok miatt a megyeközpontokban vagy a fővárosban eresztettek gyökeret. Később a telephely-választás szempontjából hangsúlyosabbá vált a szakmunkások és diplomával rendelkezők száma, amely szintén az egyetemeknek vagy főiskoláknak otthont adó nagyvá-

zésében. Folyamatos problémával küzdenek a gyümölcs- és zöldségtermesztők, akiknek a növénykultúrák jellegéből kifolyólag korlátozottan áll módjukban gépesíteni. Jelenlegi idénymunkásaik kiöregedésével reálissá válhat a nyugati példa, külföldi munkaerő importálása.

Az unió segít?

Az Eurostat elemzése szerint a hazánkat alkotó hét térség közül négy az unió legelmaradottabb részei közé tartozik. A vidékfej-

biztosítására 2015-ben bevezette a családi otthonteremtési kedvezményt (CSOK). Ez azonban tovább mélyíti a vidék és városok közti demográfiai szakadékot, dezurbanizációról szó sincs. Hazánkban meglehetősen szűk az a réteg, amely a nyugati népekhez hasonlóan hajlandó napi huszonöt-negyven kilométert utazni munkahelyéhez. A kedvezményezettek inkább lakhelyüket hátrahagyva szívesebben választják az ingatlanpiac tekintetében felpeszsdült nagyobb települések

Fotó: Koronczai Richard

rosok malmára hajtotta a vizet. A vidék eltartóképesége csökkenésnek indult, így a munkaerőpiacra belépő fiatalok inkább úgy döntenek, nagyobb településeken kezdik el felnőtt életüket. Ezzel a problémával küzd például az 1990-es években még harmincegyezer főt számláló bányaváros, Komló, melynek lakossága napjainkra huszonháromezerre zsugorodott.

Felszívódó faluhelyek

Legrosszabb helyzetben a mikro települések vannak. Statisztikák szerint az ötszáz fősnél kisebb falvak az ezredforduló utáni évtizedben átlagosan lakosaik tizennégy százalékát veszítették el. Ez a trend más települések esetén is érzékelhető, azonban jóval alacsonyabb – három-négy százalékos – mértékben. Az itt született, értelmiségi pályát választó rétegnek a legtöbb esetben nem tudnak helyben perspektívával szolgálni. A korfa megállíthatatlanul öregeledést mutat, így az itt élő nagy- és dédszülők távozásával kiürül a környék. A korábban mezőgazdaságban dolgozó időseket nem váltja fel senki a föld megművelésében, a szezonális munkák elvég-

lesztésre fordítható uniós pénzek célja ezen hátrányos területek felkarolása, vonzóbbá tétele. Erre a 2014-2020. közötti időszakban lehívható keret mintegy százharminc milliárd forint. A kiírt pályázatokból kiderül, hogy az agrárszektor élvezi a legnagyobb támogatást. Mindazonáltal a gazdák munkaerő-igényes gazdálkodás folytatására való ösztönzése sem oldja meg a vidéken nevelkedett, hazavágyó diplomások elhelyezkedési problémáit.

Következmények

A fővárosban szerencsét próbáló pályakezdő huszonéveseknek megfelelő tőke hiányában a lakásbérlet jelenti az egyetlen opciót, így jelentősen megnövekszik az albérletek iránti kereslet, ami – a rövidtávú lakáskiadás mellett – szintén felfelé nyomja az árakat. A kínálat bővülésének üteme nem elég gyors. Következésképpen a fővárosi vonzó jövedelmek nagy része elúszik a bérleti díjak megfizetésével, holott a túróképeséget kínáló lakhatási körülményekkel. A kormány a gyermekvállalási kedv ösztönzésére, valamint a kedvező lakásszerzési feltételek

csendes, mégis jól megközelíthető kertvárosait, külterületeit. Nehéz helyzetben vannak tehát azok a vállalkozók, melyek az agglomeráción túl gondolkodnak társasházépítésben, mert a fizetőképes kereslet elvándorol.

Egy biztató jövőkép

Manapság a munkavállalók jelentős hányada számítógépen dolgozik. Elképzelhető, hogy a jövőben egy részük otthon ülve, távmunkával fog pénzt keresni. Így azok az emberek, akik nyugodtabb életre, olcsóbb lakhatásra, esetleg saját maguk által megtermelt élelmiszerre vágnak, a vidék felé fognak orientálódni. Ehhez viszont olyan infrastruktúrának kell kiépülnie, illetve fennmaradnia ezeken a területeken, amely képes idecsábítani a városoktól megcsömörlött lakosságot. Kormányzati ösztönzés nélkül viszont ez nem megy, hiszen ehhez nem csak az utaknak, közműveknek, telekommunikációs hálózatnak kell kifogástalannak lennie. Belátható közelségben lévő színvonalas közoktatás, illetve egészségügyi ellátás és ezek megközelítését szolgáló olcsó, jól szervezett tömegközlekedés is szükséges.

A BME hallgatói szerint

A megkérdezett hallgatók válaszaik viszonylag nagy szórást mutatnak. Bár a legtöbben nem költözének vissza szülővárosukba, mégsem zárják ki a lehetőségét annak, hogy az ország más részén hasonló struktúrájú településen éljenek.

Lóvi Vilmos, VBK Műanyag- és száltechnológiai mérnöki MSc, Kaposgyarmat

El tudod képzelni, hogy a fővárosban maradsz, és itt alapítasz családot?
Valószínűnek tartom ezt a forgatókönyvet, mivel itt nagyobb mozgásterem van a leendő munkahelyem kiválasztásában. Ezen kívül Győrön és Székesfehérváron gondolkodom.

Miért nem szeretnél visszaköltözni a szülőfaludba, esetleg Kaposvárra?
Mert nincs olyan vonzó tényező, ami miatt visszavágnék Somogyba. Egyszerűen nem tudnék elhelyezkedni a szakmámban.

Dajka Fanni, GTK Regionális és környezeti gazdaságtan MSc, Debrecen

Miért nehéz munkát találni a szülővárosodban?
Legfőképpen azért, mert ez Kelet-Magyarország. Ha valakinek sikerült elhelyezkedni, a fizetése akkor is jóval alacsonyabb, mint ha kétszáz kilométerrel nyugatabbra dolgozna. Jó volt itt felnőni, mégsem fontolgatom azt, hogy visszaköltözzek.

Téged mi taszít a fővárosi létől, ami miatt nem alapítanál itt családot?
Majdnem minden. Rossz a közbiztonság, ezért nem engedném el egyedül játszani a gyerekemet. Nem tudnék ilyen zsúfolt, rohanó, egészségtelen közegben élni és gyereket nevelni. A nyári meleg elviselhetetlen Budapesten, és zavar, hogy itt a környezet is csak bizonyos helyeken szép, egyébként pedig egy betonrengeteg. Autóval nem érdemes közlekedni, viszont egy családot menedzselni tömegközlekedéssel meglehetősen nehézkes.

Tilk Bence, VIK Mérnök-informatikus MSc, Eger

Mi az, amit nehéz hátrahagyni a szülővárosodban?
A barátaimat, akik javarészt szétszórtak az országban. Hiányzik Eger hangulata, a dolgok közelsége és az, hogy mindenhol ott tudok lenni negyed órán belül.

Hosszú távon hol élnél szívesen?
Egy közepes méretű városban, amelynek főváros stílusa van. Olyan élhető helyen, ahol minden megtalálható, és sok lehetőség közül választhatok.

Ha vidéken is el tudnál helyezkedni, akkor inkább azt választanád?
Ez életkortól függő. Egy ideig még élvezem Budapestet, szeretek világvárosban lakni, viszont egy kor fölött szívesebben laknék inkább távol a nyüzsgéstől.

Ma már biztonságosabb a repülés? – A szigo

Nagy port kavart márciusban az a hír, miszerint az amerikai Belbiztonsági Minisztérium (Department of Homeland Security) egy új rendelet értelmében azonnali hatállyal kitiltja a mobiltelefonnál nagyobb elektromos eszközöket a repülőgépek fedélzetéről a Közel-Keletről és Észak-Afrikából Amerikába érkező járatokon. Indoklásuk szerint titkoszolgálati értesülések alapján a terroristák ilyen eszközöket bombaként használva készülhetnek merényletek elkövetésére. 108 légitársaság, 280 repülőtér és több mint 2000 járat volt érintett, ami egyharmad milliónyi utast jelentett. Júliusra rendeződött csak a helyzet, amikor az Egyesült Államok végül feloldotta a tilalmat.

KISS ADRIENN

A felháborodás óriási volt az egyik pillanatról a másikra bevezetett intézkedés miatt, hiszen hosszú, 10-12 órás repülőutak során nemcsak a szórakozás leggyakrabban használt eszközeit kényszeríti a csomagterbe a fentebb említett rendelkezés, de sokan ráadásul munkára használták fel azt az időt, amikor mással nem tudták elfoglalni magukat. Az utasok amiatt is panaszkodtak, hogy nem szívesen tennék a számtalanszor eltűnő vagy megrongálódó, esetleg hiányosan

Fotó: Gema Barnabás

megérkező poggyászokba a több százezer forint értékű elektronikai eszközeiket. Arról nem is beszélve, hogy ha a poggyásztérben történik robbanás vagy tüzeset, az akár sokkal nagyobb kockázatot is jelenthet, hiszen csupán a tűzoltó automata léphet működésbe, a kiképzett kabinszemélyzet semmit nem tud tenni.

A poggyásztérbe leadott csomagok nem egyszer okoztak már szerencsétlenséget a repülés bő százéves történelme során, gondoljunk csak a Lockerbie-katasztrófára. A baleset okainak feltárása során kiderült, hogy a Pan Am légitársaság tulajdonában lévő gép első raketerében egy 350-450 gramm közötti tömegű plasztikbomba robbant, ami a gép azonnali megsemmisüléséhez vezetett. A katasztrófának 21 országból összesen 270 áldozata volt, közülük 4 magyar és 189 amerikai. Tizenegy lockerbie-i lakos is életét vesztette, amikor a törzs roncsairól leszakadó szárnyak több mint 800 km/órás sebességgel becsapódtak a lakóházakba és felrobbantak.

A szakma más 747-esek lezuhanására is emlékezik: a UPS és az Asiana Airlines teherszállítóira, amelyek cargoterében minden valószínűség szerint lítium-ionos akkumulátorok öngyulladásra okozott katasztrófát. Mindezek

fényében akár jogosan merül fel a kérdés, hogy mitől kellene félnie valójában az amerikai Belbiztonsági Minisztériumnak: az alattomos terroristáktól vagy az alattomos, fékezhetetlenül égni képes akkumulátoroktól?

Folyamatosan szigorodó szabályok

A 2001. szeptember 11-ei terrortámadások után sok változás következett, és több mint fél évtizedig tartott, mire a világ légiközlekedése újra magára talált, hiszen ekkor csaknem félmillió dolgozót bocsátottak el, és több mint tizenkét milli-

árd dolláros veszteséget szenvedett el a repülési iparág.

Azóta már nem elegendő egy fémdetektoros kapun átsétálni, ahogy az jellemző volt korábban, hanem sok új szabály született. Szigorúan ellenőrzik, hogy a személyi igazolványon található név megegyezzen a jegyre írt névvel, illetve csak a jeggyel rendelkező utasok léphetnek be a repülőterek belsőbb területeire. A kézi poggyászt és a nagyobb bőröndöket is ellenőrzik, tehát ma már elképzelhetetlen, hogy egy csomag átvilágítás nélkül kerüljön fel a repülőgépre. A laptopokat külön

tálcára helyezve kell bemutatni a biztonsági ellenőrzésnél, és nem ritka, hogy a cipőnként is meg kell válni, főleg, ha az boka fölé ér. A pulóvereket, kabátokat, dzsekiket le kell venni, és a nagyobb nyakláncokat valamint a karórát is. Ollót, zsebkest és bicskát is tilos a fedélzetre vinni mérettől függetlenül, és jól ismert, kissé kellemetlen tilomnak számít, hogy 100 ml-nél több folyadékot sem lehet egy adagban a kézi táskában tartani. A pilótafülkék ajtaját megerősítették, valamint csak belülről nyithatóak, bár ezzel a szabállyal kapcsolatban talán nem ártana a felülvizsgálat okulva a Germanwings 9525-ös járatának tragédiájából.

A 2015 márciusában történt balesettel kapcsolatban a szakértők az egyik fekete doboz hangfelvételéből megállapították, hogy az első tiszt egyedül maradt a fülkében, amíg a kapitány kiment a mosdóba. A fiatalember ezt követően átvette a gép irányítását, és ereszkedésbe kezdett vele. A mosdóból visszatérő kapitány nem tudott bejutni a pilótafülkébe, mert az első tiszt feltehetőleg blokkolta a biztonsági kóddal a pilótafülkébe való bejutás lehetőségét. A másik fekete doboz adatai megerősítették, hogy az öngyilkos pilóta szándékosan pusztította el a repülőgépet és 144 utasát, illetve a 6 fős személyzetet.

9/11 – Amerika gyászba borul

A 2001. szeptember 11-ei terrortámadások az al-Kaida terrorszervezet összehangolt öngyilkos merényletsorozata volt az Egyesült Államok ellen. Azon a reggelen tizenkilenc gépeltérítő szállt fel amerikai utasszállító repülőgépekre, hogy az USA fő jelképeinek számító épületeket és minél több állampolgárt elpusztítsanak. A New York-i Világkereskedelmi Központ (World Trade Center) iker tornyaiba egy-egy repülőgép csapódott be, amelyek kigyulladtak, és két órán belül mindkettő összeomlott. A harmadik repülőgép a Pentagon Virginia államban található, arlingtoni épületébe repült. A negyedik eltérített gépet egyes feltételezések szerint a terroristák a Fehér Házba irányították volna, de azt az utasok visszafoglalták, azonban már nem tudták elkerülni a lezuhanást. Ez a gép Washingtontól mindössze tizenöt percrenyire, Pennsylvania államban, Shanksville mellett csapódott a földbe. A repülőgépek egyetlen utasa sem élte túl a támadásokat. A terrortámadás folyamán a géprablókkal együtt összesen 2995 ember vesztette életét.

rítások egymást érik

Amikor a biztonsági szabályok lazulnak

A repülőtereken gyakran megforduló, rutinos utasok évek óta tudják, hogy 100 ml-nél nagyobb űrtartalmú folyadékot nem lehet a fedélzetre vinni biztonsági okok miatt. Ebből kifolyólag a genovai reptéren évente közel 500 üveg pesto került a kukákba, mert eddig a turisták nem vihették fel a gépekre kézipoggyászaikban. A helyiek szerint azon túl, hogy ez pazarlás, imázsromboló hatású is, így június elsejétől felengedik a fedélzetre a 100 ml-nél nagyobb űrtartalmú edényeket is, ha abban pesto van. Ezt egy 50 centes matrica vásárlásával lehet igazolni, így a biztonsági átvilágításon a matricás üvegeket egy külön eszközzel ellenőrzik, aztán vissza is adják az utasnak.

A terrorizmus áldozatai

Az elmúlt pár évben három esetben gyanakodtak egy-egy baleset, illetve katasztrófa kapcsán szándékosságra. Az első tragédia 2015 őszén történt Egyiptomban, az Iszlám Állam gondosan felépített és kidolgozott terve alapján. Bár a Sínai-félszigetről felszállt orosz utasszállító lezuhanásáról még nincs repülésbiztonsági vizsgálat által alátámasztott adat a pokolgépes támadás dolgában, de bármi is okozta a tragédiát, a fedélzeten tartózkodó 224 utas sorsa aznap végleg megpecsételődött. 2016-ban a Földközi-tengerbe zuhant az Egypt Air Párizs és Kairó között közlekedő menetrend szerinti járata, amely során 66 ember veszítette életét. A francia hatóságok idén májusban ezzel az esettel kapcsolatban úgy nyilatkoztak, hogy semmiféle robbanóanyag nyomát nem találták az áldozatok testén, de a tragédia okát még nem sikerült feltárni. A harmadik hasonló eset, a Daallo Airlines Mogadishuból indult utasszállítóján történt robbanás egyértelműen pokolgépes merényletnek tulajdonítható, bár ebben az esetben is van más feltételezés, az oxigénrendszer hibája. A szomáliai légitársaság Airbus A321-es repülőgépe szerencsésen vissza tudott térni a főváros repülőterére, és csak egy ember halt meg a fedélzeten, a feltételezések szerinti öngyilkos merénylő.

A szigorítások hátterében: politikai harcok?

Az internetes fórumokon vitatkozó egy része szerint azonban az egész történet valójában arról szól, hogy Donald Trump kissé szokatlan módon, de így is megpróbálta érvényesíteni protekcionista politikáját: ha azt nem is vállalta fel, hogy az Öböl-menti konkurenciát kitiltsa vagy korlátozza, ahogy azt a nagy amerikai légitársaságok követelték, legalább megnehezítette az USA-ba történő berepülésüket. Ennek a teóriának azonban épp a tilalom tervezett

kiterjesztése mondott ellent, hiszen abban az esetben az összes többi légitársaság ugyanolyan korlátozások elé kellett volna, hogy nézzen. Az viszont tény, hogy az utóbbi másfél évtizedben nagyra nőtt légitársaságok szenvedték meg az intézkedéseket: a Quatar Airways, az Emirates, az Etihad Airways és a Turkish Airlines. Érdekes kérdéseket vet fel az is, hogy az amerikaiak példáját a teljes laptoptilalom ügyében egyetlen ország kormányzata követte, ez pedig a nyitott politikától elzárkózó, a Brexitet eltökélten végrehajtani tervező londoni vezetés.

Jövőkép

A Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség, az IATA szerint a tilalom bevezetésével az USA-ba történő utazás szinte semmivel nem lett biztonságosabb, hiszen a potenciális terroristák bármikor, mindenféle elektronikai eszközzel felszállhattak Európából vagy máshonnan az Egyesült Államokba tartó járatokra. A sajtóban egyszerűen csak laptoptilalomnak nevezett korlátozást végül azért oldotta fel az amerikai Belbiztonsági Hivatal, mert a repülőterek szigorúbb biztonsági intézkedéseket vezetnek be az Egyesült Államokba induló járatoknál.

Egyes európai iparági résztvevők azt sem zárják ki, hogy ha az elmúlt hónapok intézkedéseit igazolt fenyegetések indokolják, akkor szigorításokat kellene bevezetni minden járatra, függetlenül attól, hogy az Amerikai Egyesült Államokba repül-e az adott gép. A nagy kérdés már csak az, hogy mennyivel növeli az utazás idejét a bonyolultabb procedura, mennyivel terheli tovább a földi kiszolgálást és biztonsági területeket, és persze az is, hogy hány új szabálynak kell megfeleljen majd az utas és poggyásza. Mert hiába sokkal gyorsabb közel 1000 km/h-s sebességgel repülni az úti célunk felé, ha az utazás megkezdéséig egy fél napot kell a repülőtéren várakozni.

Nézőpont

Székfoglaló

Manapság már nincs feltétlenül szükség a nótában szereplő sok pénzre ahhoz, hogy felülhessünk a repülőre. A fapados légitársaságoknak köszönhetően a kispénzűek is szállhatnak úgy, mint a fecske, feltéve, ha átverekedték magukat az olcsó jegy mellé járó összes viszontagságon.

A nyár folyamán pattant ki a hír, hogy az egyik légitársaság, mely névrokona a híres Spielberg filmben egy expedíció keretében megmentett közlegénynek, jó pedagógus módjára szándékosan szétülteti az együtt jegyet vásárló baráti társaságokat és párokat, amennyiben azok nem váltanak külön feláras helyjegyeket. Ez a lépés csak egy a számos fapados trükk közül, amivel megpróbálják az utasokat extra összegek kifizetésére ösztönözni. Én azonban nem állnék meg itt. A Fast Track mintájára létrehozhatnának hőszűrővel felszerelt fűtött sort is a nyári hőségben azok részére, akik nem óhajtanak több pénzt kifizetni a kellemes szobahőmérséklet biztosításáért. Ugyancsak alkalmas lenne a gyanútlan utasok megfijesítésére, ha figyelembe vennék az ültetésnél a sírós kisbabákat mint bármikor bevethető zajforrásokat, megspé-

kelve egy ülésünk háttámláját hátulról folyamatosan rugdosó kisgyerekekkel. Micsoda mértéktelen pazarlás, hogy felszálláskor minden utas végignézheti a biztonsági bemutatót! Ha egy kis üzleti érzéke is lenne ezeknek a cégeknek, akkor ezt a procedúrát is fizetössé tennék. Féláron is megtekinthető lenne a produkció, de akkor csak vietnámi nyelven adnának elő a légiutas-kísérők. Netán a sztriptízbárok mintájára minden következő lépést, például az oxigénmaszk helyes használatát csak újabb bankjegyek elővarázsolása után mutatnák meg. Végezetül célravezetőnek tartanám, ha jól megtermelt verőemberek ajánlanák fel szolgáltatásként csomagjaink védelmét, elvégre egy ilyen szép táskával annyi rossz dolog történhet, és nem lenne jó, ha esetleg valami baja esne...

Az írás művészete

Az előadások időpontja:

csütörtök 17-18 óra

A képzés helyszíne:

K. alagsor 80/a.

A részvétel INGYENES.

Jelentkezés: info@muhely.com

A jelentkezéshez kérjük adjátok meg a nevetek mellé az évfolyamotokat és annak a karnak a nevét, amelynek hallgatói vagytok.

A Műhely

szerkesztősége a

2017/18. tanév

őszi félévében

ismét meghirdeti

gyakorlatorientált

Újságíró képzését.

Amit kínálunk:

- a média belső világának megismerését,
- az újságírás műfajainak elsajátítását és azok profi használatát,
- írás és beszédtechnikai gyakorlatokat,
- csoportos interaktív képzést,
- a különböző kommunikációs technikák elsajátítását,
- személyre szabott értékelések,
- publikálási lehetőséget már a képzés ideje alatt is a Műhelyben,
- a legjobbaknak bekerülési lehetőséget a Műhely szerkesztőségébe, rendszeres munkalehetőséggel,
- felkészítést a munka világának kommunikációs kihívásaira.

A statisztika bizonyít

A Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség adatai szerint 2016-ban 1,61 baleset jutott egymillió repülésre, míg 2007-ben ugyanez az adat 3,53 volt, ami 54 százalékos javulást jelent. A legtöbb baleset a Közel-Kelet - Észak-Afrika régióban történt (5,8 baleset egymillió repülésenként), a legkevesebb pedig Észak-Ázsiában volt, ahol egymillió repülésre 0,19 baleset jutott.

A folyópart visszafoglalása

A VaLyó, azaz Város és Folyó egy 2011-ben alakult civil egyesület, melynek célja összekapcsolni a városi embert a Dunával. Azon dolgoznak, hogy a lakosok közelebb kerüljenek a folyóhoz, és szívesen töltsék idejüket annak partján. A szervezet egyik alapító tagjával, **Tömör Miklóssal** beszélgettünk a kezdetekről, a kihívásokról és a tervekről.

TACSI KORNÉLIA

Mesélj az VaLyó-ról és annak megalakulásáról!

Az egyesületet négyen alapítottuk. Korábban mindannyian foglalkoztunk urbanisztikával, városfejlesztéssel, és különböző városi közösségek tagjaiból kovacsoltunk össze. Egy metropoliszban nagyon szerteágazó, problémás területek vannak, mint például gyalogos, biciklis és köztér problémák. Első lépésként tehát találnunk kellett egy fókusz témát, így esett a választásunk a Dunára. Felismertük, hogy a többi dunai település lakóival ellentétben a pestiek idegenkednek attól, hogy a várost átszelő folyóvízben fürdőjenek, holott a vízminőség megfelelő. Többek között ezen a berögződésen is szeretnénk változtatni, ezért megmutatjuk az embereknek, hogy hogyan kellene használni például a Rómait, ami gyakorlatilag egy három kilométeres strand. A kezdőlöketet pár éve télen kaptuk, amikor annyira megemelkedett a vízállás, hogy a Parlament előtt lezárták az alsó rakpartot. Ekkor kitaláltuk, hogy szervezzünk oda egy Kacsakő Bajnokságot. Meghirdettük, és két nappal később a januári hideg ellenére száz ember csatlakozott hozzánk. Ettől kezdve azóta is tartó, folyamatos fejlődésnek indultunk.

Kinek az álma volt ennek a létrehozása?

A felettünk lévő korosztály kiköltözött az agglomerációba,

Fotó: Fejes Bence

mikor családja lett, mert a belváros piszkos, rossz a levegő stb. A mi generációnk is látja ezeket a negatív dolgokat, de annyira szeretünk itt lenni, hogy készek vagyunk tenni ezek ellen és jobba, élhetőbbé alakítani a környezetünket.

A megalakulásunkkor az volt az álmunk, hogy 2020-ra a pesti Duna-part, a Bálnától a Dagályig, legyen egy végigsétálható, jó hangulatú hely. Sajnos ez elúszott, szó szerint, az idén megrendezett,

városfejlesztés határán mozgunk, ezért van lehetőségünk próbámták gyártására, apró változtatásokra. Ellenpéldának említhetném a Nehru parton lévő műanyag bútorokat, melyek elkészítésére fél évet kértünk, de csak három hetet kaptunk. Ehhez a formavilághoz eredetileg fát használtunk, ebből gyártottunk mintadarabokat. A megbízásban foglalt műanyagot viszont a szoros határidő miatt nem volt lehetőségünk tesztelni, így az eredmény sem lett jó.

BETON workshop

A BME Középülettervezési Tanszékének közreműködésével megvalósuló kortárs művészeti, városépítészeti kurzus. A képzésben részt vevő negyven hallgató betekintést nyer a kisléptékű betonöntés mikéntjébe, illetve vizsgálja a benne rejlő egyedi lehetőségeket. A gyakorlati megismerésen túl szemléletformáló előadásokkal alakítják a tervező- és művész-tanoncok gondolkodásmódját.

de 2021-re tervezett budapesti úszó világajnoksággal. A négy évvel előrehozott esemény miatt az eredeti fejlesztési programok, jól kitalált, ütemezett tervek nem valósulhattak meg. Idő hiányában végül a megbízást az a tervezőiroda kapta, amelyik a leggyorsabban tudta megcsinálni, és nem az, amelyik a legjobban. A kivitelezés során rengeteg pénzt elköltöttünk, de érzékelhetően mégsem lett szebb az átformált terület.

Hogyan valósítjátok meg a kitűzött célokat?

Nagyon szeretjük a mikro-beavatkozásokat, egyik fő jelszavunk pedig a kísérletezés. Ezt elég nehéz érvényre juttatni városfejlesztési szinten, ahol minden egyes pad vásárlására közbeszerzést írnak ki. Mi a művészet és a

Kik a legfontosabb partnereitek, és milyen szervezetekkel működtek együtt?

Jó kapcsolatban vagyunk az összes Budapesttel foglalkozó közösséggel, mint például a KÉK (Kortárs Építészeti Központ), a Magyar Urbanisztikai Társaság, a BME, a Greenpeace, a MOME, valamint még számos más kreatív kultúrközzel és nem utolsósorban a fővárosi önkormány-zattal is.

Sok önkéntessel dolgoztok?

A csapatban vannak állandó segítők, a VaLyósok. Ez körülbelül húsz embert jelent, akikkel rendszeresen kitaláljuk, átgondoljuk, megvitatjuk az ötleteinket. Ezenfelül konkrét projektek lebonyolításában rengeteg barát, ismerős, önkéntes vállalt szerepet.

Milyen jellegű akadályokkal kell szembenéznetek?

Az évek során kiismertük magunkat a bürokrácia útvesztőiben, így a hatóságokkal nincs összetűzésünk, ellenben városfejlesztési szinten akadnak nézeteltérések. Az anyagiak terén is van problémánk, ez pedig emberi erőforrásbeli gondokat szül. Bevallom, sokkal jobb helyzetben lennénk, ha a civil szféra államilag támogatott lenne, hiszen épp az önkormányzatok feladatát vállaljuk magunkra azzal, hogy fejlesztési tervekkel állunk elő.

Budapesten kívül mely városokban vagytok aktívak?

Épp most indul a Műegyetem Urbanisztikai Tanszékén a DANUrB nevű hároméves Európai Unió projekt, melynek célja a Duna parti kisvárosok kulturális identitásának erősítése. Ennek első állomása Esztergom, ahol egyhetes programorozatot rendeztek, amihez mi a Duna Napon csatlakoztunk, és digitális palackpostával színesítettük az eseményt. Jártunk már Győrben, illetve most megy Pozsonyban a SKUBI. Segédkeztünk egyébiránt a Tiszán megrendezett PET Kupában is. A szervezőkkel közösen kidolgoztunk és megépítettünk egy szemétező hajót, a PETényt, ami Zsurkon állomásozik, és folyamatosan gyűjti az Ukrajnából érkező palackokat.

Milyen terveitek vannak?

Korábban említettem az alsó sétány projektünket, melynek első pontja a KIFOLYÓ. Ennek keretében egy végigsétálható, igényesen kialakított járdát képzelünk el a Dunához vezető részsű lábánál található keskeny parton. Előzetes számításaink szerint ez az év hatvan százalékaiban nincs víz alatt. Jövő tavasszal vágunk bele a Műegyetem és a Várkert Bazár közötti szakasz elkészítésébe. Ebben partnerünk a MOME, valamint a BME, de minden ötletet és dolgos kezét szívesen fogadjunk. Szeretnénk továbbá szorosabbra fűzni a kapcsolatot a fővárossal foglalkozó emberek és szervezetek között, ezért jövőre egy havi rendszerességgel megrendezett beszélgetéssorozatot indítunk Budapest Hosszúasztala címmel. Elképzeléseink szerint, ez egy olyan vacsoraasztal, ami mellett úgy beszélhetnek különböző látásmódú, korú és beosztású emberek, mint egy nagy család, hiszen Budapest az: egy nagy család.

Milyen összefüggést látsz a hozzatok jelentkező önkéntesek száma és az általuk képviselt ügy fontossága között?

Sokan állnak mellénk, ezért úgy gondolom, a lakosságnak is fontos a folyó. Kétféle üggyel foglalkozunk, egyrészt vannak a felkapott témák, mint a Szabadság híd városi köztérre alakítása. Másrészt foglalkozunk fontos, negatív dolgokkal is, mint a Római-part állapotának javítása, az ottani zöldterület megőrzése. Az utóbbi jobban dühíti az embereket, ezért többen támogatnak minket munkájukkal vagy anyagi felajánlás útján.

Ti hogyan kapcsolódtatok be a BETON workshop munkájába?

Már négy éve dolgozunk a BETON kurzusban. Az első alkalommal a Lánchíd pesti hídfőjéhez telepítettünk egy köztéri kutat, ami egyben az első ivókút volt a Duna-parton. A következő évben egy munkacsoporttal a KIFOLYÓ területével foglalkoztunk. Ekkor került oda nyolc ülőpad. A harmadik évben az egész BETON workshop csak erre a területre fókuszált, és az összes csapatot mi mentoráltuk. Ennek eredménye a Gerilla Grill, az oda vezető lépcső és a Gellért térnél lévő infótábla. Ezt a munkát idén tovább folytatják, azonban ebben mi csak konzulensként veszünk részt, mert mi az egész budai alsó sétány megújításában gondolkodunk.

A SKUBI

Ez egy fa doboz, egyik végén kukucsáló nyílással, másikon pedig fényáteresztő üvegrétegekkel. Az üvegen gyermek és felnőtt önkéntesek Dunával kapcsolatos emlékei elevenednek meg. Az elkészült kilencven installációt a Dunapest fesztivál keretében állították ki a pozsonyi folyóparton.

Második helyezett a BME SRT

Júliusban a Kecskeméti Gokartpályán rendezték meg a Totalbike24-et, azaz az ötven köbcentis motorok huszonnégy órás összezsapását. A versenyen a BME Scooter Racing Team (SRT) névre keresztelt, járműmérnökökből álló csapat – kis szerencsével – a dobogó második fokáig robogott. A csapat vezetőjét, **András Mártont** kérdeztük a megmérettetésről.

BALOGH KATA BOGLÁRKA

Bemutatnád a P. Barbinak szólított „csodajárgányotokat”? Honnan ered a névválasztás?

A P. Barbi egy kis asszociációs játék, eredetileg Piaggio Barbinak becéztük a gépünket, de így Palvin Barbira is utal a név, akinek mindannyian nagy rajongói vagyunk. Maga a motor egy ötven köbcentis, kétütemű 2001-es Piaggio Liberty robogó, ami működésképtelenül került hozzánk idén áprilisban.

Milyen módosításokat hajtottatok végre a motoron?

Teljesen szétszedtük, kitakarítottuk, valamint sok alkatrészt lecseréltünk benne. Figyelnünk kellett arra, hogy a szabályoknak minden téren eleget tegyünk, ezért a technikai paramétereken nem módosíthattunk. A variált lezámítva kizárólag gyári állapotú vagy gyári specifikációkkal rendelkező utángyártott elemeket használhattunk. Telemetriával szereltük fel a motort, illetve egy gyorstankolót is beépítettünk. Ezzel lehetővé

vált, hogy a motor leállítása nélkül, nyolcvan helyett mindössze húsz másodperc alatt megtanuljunk.

Mennyi időt töltött egy sofőrpilóta a pályán?

A biztonságot szem előtt tartva nyolcvan-kilencven, majd a végén hatvan percenként cseréltünk. Ehhez igazítottuk a tankolt benzín mennyiségét, hogy minél könnyebb legyen a motor a pályán.

Voltak komplikációk, melyekkel számolnotok kellett?

Mindössze hat hetünk volt arra, hogy P.Barbit életre keltsük. A költségvetésünk lassan állt össze, illetve más hátráltató tényezővel is szembesülnünk kellett. Az eredetileg leszerelt tesztnapokról le kellett mondanunk, mivel a motor a verseny előtti héten röfönt fel először. Végül a szombati megmérettetést megelőző két napban futottuk az első tesztköröket, ezért nem volt időnk feltérképezni az optimális beállítási paramétereket. Ebből kifolyólag az időmérő edzésen csak a mezőny végére tudtuk kvalifikálni magunkat. Ráadásul a rajt sem volt tökéletes, ugyanis a pilótánk csak harmadik próbálkozásra tudta berúgni a motort, így az első körben a huszonnyolcadik helyen fordultunk a harmincból.

A verseny lefújásakor még csak a 6. helyen álltatok, viszont az elétek kerültek közül 4 csapatot kizártak, mivel a szétszedett motorjaikban nem találtak mindent rendben. Mi volt a baj ezekkel a járművekkel?

A nagyobb teljesítmény elérése érdekében túlméretezett, tuningolt hengereket építettek be. Erre nekünk is meg lett volna a lehetőségünk, mi azonban a BME hírnevéhez méltóan nem tértünk el a szabályoktól. Úgy döntöttünk, hogy megelégszünk a tiszta versenyben megszerzett gyengébb helyezéssel is. Ennek hála felkerültünk a dobogóra, bár mi már a hatodik hellyel is bőven túllőttünk a tervezett célon.

A rajt előtti gépátvételen miért nem derültek ki ezek a szabálytalanságok?

A gépátvételnél nem lett volna idő arra, hogy harminc motort

Fotó: Gema barnabás

tüzetesen megvizsgáljanak. Ehelyett a szervezők a biztonságra helyezték a hangsúlyt. Leginkább a pilóták felszerelésére és a motoron lévő kötelező idomokra koncentráltak.

A jövőben mit változtatnátok a stratégiátokon, a felkészülésen?

A stratégiánk alapvetően nem volt rossz, csak a tankolások ritkításával és apróbb figyelmetlenségek kiküszöbölésével tudnánk még faragni az időnkéből. A következő felkészülés során szeretnénk minél több tapasztalatot gyűjteni. Ehhez a Talmácsi Racing csapata felajánlotta, hogy versenygépünkkel gyakorolhatunk a saját versenypályájukon, valamint segítenek a robogó beállítások tökéletesítésében, illetve a négy legrátermettebb pilóta kiválasztásában és kiképzésében. Idén túl későn fordultunk célegyenesbe a motor körüli munkálatokkal, ezért ez elmaradt. Jövőre viszont elsődleges lenne ezen együttműködés kiaknázása. Ezenkívül a telemetria kibővítésével és az

adatok valós idejű kiértékelésével is foglalkoznánk.

Mivel készültök jövőre?

Komolyabb kategóriában indulva szeretnénk végigcsinálni egy versenysorozatot, ehhez viszont meg kell tanulnunk versenyezni, amihez még sok munka és tapasztalat szükséges. Mérnök csapatként célunk az alkotás, ezért hosszú távon egy általunk tervezett alkatrészeket is tartalmazó versenygép összerakását fontolgatjuk.

Milyen jellegű támogatást kaptatok a Műegyetemtől?

Egyrészt beköltözhettünk a Közlekedésmérnöki Szakkollégium műhelyébe, ahol a legtöbb szükséges szerszám rendelkezésünkre állt. Másrészt egy tanszékvezető pártfogása alá kerültünk, akihez szakmai jellegű kérdésekkel fordulhatunk. Miután idén a BME versenycsapatává avasztunk, ezért a következőkben anyagi jellegű támogatásra is számíthatunk.

Kezdődik az egyetemi labdarúgó szezon

A foci szerelmesi tudják, hogy a nemzeti labdarúgó bajnokságok már augusztus közepén elindultak – a Műegyetemen azonban csak szeptember második hetében indult útjának a labda. A Műegyetemi Villanyfényes Bajnokság 2017. őszi szezonja szeptember 11-én rajtolt. A szervezők beszámolója szerint ismét túljelentkezés volt, ez pedig azt jelenti, hogy ezúttal is maximális pályakihasználtsággal és 220 csapat részvételével zajlik majd a bajnokság a BME Bogdánfy úti sporttelepén. Tavasszal a Bizsda csapata hódította el az első osztály bajnoki címét, idén mellettük másik 11 csapat küzd majd a BME legjobb kispályás focicsapata címért és az értékes sportfelszerelésekért.

Az amatőr egyetemi bajnokság indulása mellett a nemzeti labdarúgó bajnokságban részt vevő labdarúgó- és futsalcsapataink is megkezdik a küzdelmet. A tavaly több teltházas meccsen bizonyító, végül az NB2 Nyugati csoportjának második helyén záró futsal együttesünk lapzártánk után játszotta első mérkőzését, hazai környezetben. A labdarúgó budapesti harmadosztályban érdekelt Kármán FC vereséget szenvedett első hazai mérkőzésén.

A futsal csapat következő hazai mérkőzése egy igazi egyetemi rangadó az ELTE ellen, minden BME-snek kint a helye! Időpont: 2017. 09.18. (hétfő) 20:30. Helyszín: Gabányi László Sportcsarnok (1116 Budapest, Hauszmann Alajos u. 5.)

WWW.EHK.BME.HU

 www.facebook.com/bmeehk

Oktatás, Juttatás, Pályázatok, Kollégium,
Sport, Szabályzatok

EGYETEMI
HALLGATÓI
KÉPVISELET

www.ehk.bme.hu

A 3D nyomtatás árnyoldala

Nem is olyan régen még kuriózumnak számítottak a háromdimenziós nyomtatók, manapság pedig egymást érik a merészebb-nél merészebb formák és elképzelések, amik megvalósíthatóak ezekkel az eszközökkel. Azonban sajnos nem csak nemes szándék vezérli a felhasználókat.

SZERAFIN ÁGNES KATA

Napjainkban a 3D nyomtatás megváltoztatta a tárgyak gyártásáról, fejlesztéséről és kivitelezéséről

alkotott nézetünket. A prototípusok tervezésének és megmunkálásának ideje hetekről percekre apadt, és az egész procedura költsége is jelentős mértékben csökkent. Így ezzel az eljárással hatalmas előnyre tehetnek szert a cégek a hagyományos módszert használó riválisaikkal szemben. Emellett jelentős újításokat hozhat a technológia az orvostudomány vagy akár a játékipar területén. Azonban nemcsak az ipar kezdi felfedezni magának a technológia előnyeit, hanem az egyéni felhasználók köre is egyre jobban bővül. Manapság még milliók összegeért lehet asztali példányhoz jutni, áruk azonban rohamosan esik. Emellett gombamód szaporodnak a 3D nyomtatással foglalkozó cégek, így mi is könnyen részesülhetünk az élményből még akkor is, ha nem szándékozunk saját nyomtatót venni.

A módszert szokás additív eljárásnak is nevezni, vagyis vékony rétegek egymásra rakásával készíti el a kívánt tárgyakat, szemben a hagyományos vagy szubtraktív megmunkálással, melynek során egy nagyobb darab sorozatos alakítása révén készül el az adott termék. Első lépésként egy digitális modell készül a kívánt tárgy-

Fotó: Fejes Bence

ról vagy 3D animációs szoftver (általában CAD) segítségével, vagy 3D szkennelrel, ha már létező tárgyat szeretnénk nyomtatni. Formátumtól függően nemcsak a térbeli test felületét, hanem a színt is tartalmazhatja a modell. Ezután sorban egymásra illeszkedő

rétegeket alkot a gép folyadékból, porból vagy sík lemezekből, amik a modellnek megfelelően illeszkednek egymáshoz. Általában műanyagot használnak a nyomtatott tárgyhöz, de vannak már fémeket nyomtató típusok is.

A 3D nyomtatást egészen ártalmatlan dolognak tartották a hatóságok addig, amíg meg nem jelent a hír, hogy lehet vele fegyvert is gyártani. Ráadásul nem csak otthon érhető el a szolgáltatás, az Egyesült Államokban külön cég is alapult már, ami az ilyen pisztolyok eladására szakosodott. Ez számos biztonsági kérdést felvet, kezdve azzal, hogy az így készített fegyvert nem mutatják ki a fémdektorok, azon keresztül, hogy a nyomtatáshoz szükséges anyagokhoz nincs szükség feketepiacra vagy bármi más kétes eredetű forrásra, addig, hogy még anyagilag is jobban megéri. Ha mégis fémeket használna valaki, nem kell beszállítót keresnie, hiszen otthon is meg tudja építeni. Egy másik veszélyforrása a technológiának talán még alattomosabb: szabotázis hibás alkatrészek gyártásával. Elég csak kis mennyiségben silány alkatrészeket előállítani ahhoz, hogy létfontosságú vagy fokozot-

tan védett eszközök meghibásodjanak, és ezáltal védtelenek legyenek egy esetleges támadás ellen. Nem muszáj mindenképp halálos veszélyekre gondolni, ilyen problémával egy céget is a csőd szélére lehet juttatni a sorozatos visszahívások miatt. Megbuzerált tárgyak a közvetlen környezetünkben is előfordulhatnak, így sajnos a visszaélések a hétköznapi embert is érinthetik. Ugyanis találunk már példát arra, hogy bűnszervezetek ATM-ekben használatos kártyaolvasó részeket gyártottak, hogy azokkal kaparintsák meg a gyanútlan áldozatok bankkártyáit. Habár a veszélyek adóttak, nem igazán tudnak a hatóságok mit kezdeni a dologgal, vagy csak félmegoldások születnek. Ilyen például az amerikai szabályozás, ami ugyan előírja, hogy a műanyag fegyverekbe kötelező valamilyen fém elemet is építeni, hogy a detektorok érzékelhessék, semmi nem akadályozza a gyártást és a vételt, illetve nem tisztázott, hogy szükséges-e valamilyen engedély a birtokláshoz. Ugyanígy a nyomtatók adásvétele sem eléggé szabályozott, és az elérhető alapanyagok, modellek is hozzáférhetők mindenki számára. Remélhetőleg hamarosan kialakul valamilyen irányelv, amivel jobban ellenőrizhető majd a technológia felhasználása, de mégse károsul tőle az ember.

Jó úton halad a genetikai betegségek elleni harc

Először végeztek sikeres génmanipulációs teszteket élő embriókon az Egyesült Államokban. Az eredményeknek köszönhetően egy lépéssel közelebb került az emberiség ahhoz, hogy a genetikai eredetű betegségeknek búcsút mondhasunk örökre.

SZERAFIN ÁGNES KATA

Idén augusztusban ígéretes vizsgálatokat hajtottak végre élő emberi embriókon a portlandi Oregoni Egészségügyi és Tudományos Egyetem (OHSU) kutatói a Salk Intézzel és a dél-koreai Alapkutató Intézzel együttműködve. Habár eddig szigorú tiltás övezte az emberi embriókon történő kísérleteket az Egyesült

Államokban, nemrég az amerikai Nemzeti Tudományos Akadémia támogatását fejezte ki az ilyen irányú vizsgálatok felé, amikor „nincs más, jobb alternatíva” egy adott probléma megoldására, illetve csak súlyos betegségek kiiktatása lehet a cél. A kutatócsoport a CRISPR („kriszper”,

Fotó: Gema Barnabás

Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats, vagyis csoportos, szabályosan megszakított rövid palindróm ismétlések) génmanipulációs technológia gyógyításban lehetséges alkalmazhatóságát kutatta.

Ezt az eljárást manapság az évszázad biotechnológiai felfedezésének is szokás nevezni, hiszen

segítségével a DNS-t tetszőlegesen lehet alakítani, nem kívánt részeket lehet kiiktatni vagy kicserélni más darabokkal. A módszer teljes neve CRISPR-Cas9, és két összetevőből áll: a CRISPR-ből, ami az információt szállító és a célt belövő RNS, és a Cas9 enzim-ből, ami a vágásért felel. A rövid,

szabályos DNS ismétlődéseket először baktériumok, vírusok ellen védekező mechanizmusával kapcsolatosan jegyezték le. Ugyanis, ha egy baktériumot támadó vírus egyes örökítőanyag-szekvenciája azonos volt a baktérium DNS-ének egyik szakaszával, akkor a baktérium eredményesen vette fel a harcot a vírussal

szemben. Az adott DNS-szakasszal egyező irányító RNS összeáll a Cas9 nevű DNS-elvágó enzimmel, és az így létrejövő komplex képes módosítani a DNS-t a megfelelő szakaszon. Az irányító RNS átszerkesztésével bármilyen DNS-szekvenciát lehet azonosítani, és így a Cas9 is bármit képes átalakítani, tehát megnyílt az út más szervezetek örökítőanyagának a szerkesztéséhez. Ezzel a rendszerrel olcsóbbá, gyorsabbá és könnyebbé vált a gének mozgatása, mint a korábbi eljárásokkal.

Az amerikai kutatók munkájukhoz a hipertrofikus kardiomiopátiát okozó gént használták. Ez a súlyos szívizomfajlulással járó betegség 500 emberből egyet érint, és akár szívmegálláshoz is vezethet. Sajnos az érintettek 50 százalékos eséllyel örökölik tovább gyermeküknek. Mivel a rendelkezésre álló génszakasz okozza, így ideális génmanipulációs kísérletekhez. A hibás gént hordozó férfi hímivarsejtjét egészséges női donor petesejtjébe juttatták a CRISPR-technológiával együtt, és a CRISPR a fogamzás alatt egészségesre cserélte a szívélgtelenségért felelős DNS szakaszt. Nem minden esetben jártak sikerrel, de az embriók 72 százaléka megszületett a betegségetől mentesen.

génmutációtól, és a vezető kutató, Shoukhrat Mitalipov állítja, hogy tovább is örökítették volna az egészséges szakaszt. Ugyan márciusban már kínai kutatók is beszámoltak élő embriókkal történő munkáról, de az ő esetükben előfordult a mozaikizmus, azaz, hogy az embrió sejtjeiből csak néhány vette fel az egészséges génszakaszt. Ez a jelenség a génmanipulációt megbízhatatlanná teszi. Azonban az amerikai vizsgálatnál ezt kiküszöbölték, így az összes sejt mutációtól mentessé vált. Etikai okokból a kutatásban módosított génállományú embriók egyikét sem engedték néhány napnál tovább fejlődni. Felmerül az emberben ilyenkor, hogy akkor innentől egyenes út vezet a „dizájner” gyerekek születéséhez. Az amerikai bioetikus, Arthur Caplan szerint azonban, ha nem akarunk szuper babákat gyártani, akkor csak meg kell húzni a határt egy adott ponton, az állami és privát intézetekkel együttműködve csak olyan projekteket támogatni, amelyek az adott határon belülre tartoznak. Ettől függetlenül azért messze áll még a technológia a tökéletestől, de nem tűnik hihetetlennek, hogy a jövőben eltűnjenek a ma még gyógyíthatatlannak hitt örökletes betegségek.

Mindenki a saját meséjének a főhőse

A Quimby zenekar frontemberével, **Kiss Tiborral** beszélgettünk zenéről, színházról, utazásról és politikáról.

KISS ADRIENN

Sűrűn telt a nyaratok, rengeteg fesztiválon léptetek fel. Melyik buli sikerült a legjobban?

Borzasztóan jó idény volt az idei, nehéz lenne egyet is kiemelni. Egyik koncert az intimitásától, míg a másik a grandiózusságától volt hangulatos. A mai buli (Budapest Park) pedig egyfajta átmenet a nyári szezon esszenciái és a jövőbetekintés között. Elővetünk sok régi számot is.

Ilyen pörgés mellett volt időd kapcsolódni?

Erre nincs nagyon időm, de amúgy is úgy kapcsolódom ki, hogy bekapcsolódom valamibe. Zavarban is vagyok, ha csak úgy keringek a légüres térben. Inkább valami tennivaló után nézek. Most is sok mindenben benne vagyok egyszerre, a munka és a magánéleti ügyek is elég sűrűek, de remek sodrásban vagyunk.

És ha már kikapcsolódás, a könyvekhez fűződő viszonyod változott az évek alatt?

Egy vidéki panellakásból jövök, pedagógus családból, ahol fenyegetően roskadoztak a polcok a horror vastag, illusztrációk nélküli könyvektől. Csalódottsággal töltött el, hogy az éveim előrehaladtával fogytak a képek, vékonyodtak és sokasodtak a sorok. Persze, legyűrtem a kötelezőket, megvolt a napi betevőm, de nagyon alulmaradtam a család többi tagjához képest. Ma már mindenfélét olvasok tudományos esszéken, önéletrajzokon keresztül, művészethez és filozófiához tartozó irományokból is szemezgetek. Valamint a gyerekeim révén újra találkoztam a sok-sok képpel illusztrált mesékkel is. Mindenki a saját meséjének főhőse, és a saját álmát rugdalja maga előtt. A story meg közben alakul. Tedd élvezhetővé a történetet!

A zenekar több mint 25 éves fennállása kapcsán a legtöbben arról kérdezték titeket, hogy mennyit és hogyan változtatok az évek alatt. Mi a helyzet a közönséggel?

Valóban, egyenként is változnak a tagok, ahogy öregszene, amilyen sorsuk van, amilyen élethelyzetek érik őket. Örömek és tragédiák pofozzák az emberi lelket. Igen,

Fotók: Marton András

a tömeg is változik, annak is van egy dinamikája, de általánosan nehéz erről beszélni. A közönség is reagál a mi változásainkra, és közben persze ők is változnak. Csak ez állandó, és reméljük, hogy a következő pillanat is jól áll majd nekünk.

Te hogy érzed, merre tartasz?

Már megeltem a kikötőmet, túl vagyok a heroikus tengeri kalandjaimon, viszont élvezem a szelet, a habok hívását ugyanúgy, mint

régen. Jó érzés, hogy semmit se muszáj, de sok mindent lehet. Rengeteg tervem, ötletem van, mind a zene, mind a képzőművészet egyéb területein. Szeretem a munkám, van egy szép családom, hálás vagyok, hogy azt az életet élhetem, amit élek. Én már nagyon belaktam az álmomat, innentől kezdve pedig úgy érzem, hogy ennek az ápolásával, fenntartásával, olyan kísérletekkel kell foglalkoznom, amik az inspirációt fenntartják. Ez egy önfúziós spirál,

amibe belekergetjük magunkat, és ebben érezzük jól magunkat.

Márciusban a varangykirályos versed nagyon megosztotta a médiát. Hogy vélekedsz erről, mit gondolsz a művészi szabadságról?

Egy művész tele van gondolatokkal, és az a dolga, hogy ezt érthető, érezhető formában átadja. Itt inkább az érezhetőségen van a hangsúly, az érthetőség megmarad a tudománynak. A művész nem válogat a témák között, ugyanis ha engem ez ihlet meg, akkor ezért hálás vagyok, és egy pillanat alatt kigurul egy ilyen vers. Nem gondolkodom azon, hogy ehhez ki mit szól.

Az utóbbi években a politika egészségtelenül közel került a magánemberekhez, betolakodott a hálószobába, a magánéletünkbe. Rokonok vesznek össze, jó kapcsolatok mennek tönkre, magyarul agresszíven befészkelte magát a hétköznapi tudatunkba. A művészet pedig ilyen közéleti lírában reagál erre a helyzetre. Nem a művész ment közelebb a politikához, hanem fordítva. Az utca embere írja a történetet. Emberekkel beszélgetek, energiákat szűrök át, aztán lesznek belőlük dalok, szövegek, képek, korképek. Egy művész akkor politizál, ha belép egy pártba, és részt vesz a parlamenti munkában, a politika játszótérén. Egyébként csak teszi a dolgát, harsogja a gondolatait és az érzéseit, ezt meg néha mások erre-arra használják.

Korábban úgy nyilatkoztál, hogy nagyon szereted Magyarországot, miért?

Én itt vagyok itthon, mert bár voltam már sok országban, ahol bizonyos dolgok jobban működtek, mint nálunk, de mégis jó hazatérni. Össze tudnék rakni

egy álombéli, képzelt országot, amihez mindenhol lecsíp-ném azokat a részeket, amik ott jól működnek. Magyarország viszont mégis egy nagyon élhető hely, élhető fővárossal. Nincs tengerünk, de van Balatonunk stb. Ugyanakkor olyan nekem Magyarország, hogy néha el kell mennem, hogy szeressek itt lenni utána. A tizenkét hónapból kb. kettőt szeretek külföldön tartózkodni – ha összeadom az egy-két hetes kiruccanásokat –, ez meg is van általában.

Azzal, hogy néha brazilokkal, angolokkal, hollandokkal, franciákkal vagy thai emberekkel tudok csevegni, ki tudom szellőztetni a fejem. Egy csomó jó dolgot lehet ráadásul kintről hazahozni, ezt régen is így csinálták: elutaztak a művészek, tudósok, gyűjtötték az energiákat, és hozták haza. A céljuk is az volt, hogy az ilyen körutak után itthon kamatoztassák az élményeiket.

A dalszövegeitek egy komplett képi világot jelenítenek meg, és a Quimby Teátrumos fellépéssel is közeledtetek a színház felé. El tudnád képzelni magad színészként?

Csak ha magamat játszánám. Nálunk a Dódi és a Livius viszi a színészi pályát. Élünk is a tehetségükkel a Teátrum műsorunkban. A képiesség lehet, hogy a képzőművészeti előtanulmányaimból fakad, alapvetően mindig megy a mozi, ha kreálok valamit. Haszná-

„ A művész nem válogat a témák között, ugyanis ha engem ez ihlet meg, akkor ezért hálás vagyok, és egy pillanat alatt kigurul egy ilyen vers. Nem gondolkodom azon, hogy ehhez ki mit szól.

Iom a körülöttem lévő rendelkezésre álló alkotóelemeket, hango-kat, formákat, színeket, szavakat, hangulatokat, gondolatokat, környezetet. Ezeket pakolgom így-úgy saját magamnak tetsző valamivé. De van, hogy halott dolgokat keltek életre, új köntöst adva a dolognak. Például csillárt csinálom egy rozsdás kamion felni-ből vagy térelváltó bútor egy ócska, nem működő harmónium-ból. Szóval megy a mozi, és így vissza is kanyarodtunk a meséhez. Ez az enyém, ennek vagyok a főhőse.

A torony rabja

A lány mindig csodálta a pókokat. Most is elismerően mérte végig a szoba sarkában feszülő finom hálót a beleragadt rovar-temekkel, melynek sarkában egy kövér keresztespók várt mozdulatlanul. A sarokban egy légy körözött, egyre közelebb és közelebb kerülve a végzetes csapdához. Bzzz, bzzz...A zümmögés közvetlenül a lány füle mellett szólt egyre hangosabban, majd hirtelen elhallgatott. A háló éppen csak megrezdült a pók lába alatt, ahogy áldozata belegabalyodott. A zümmögés szabálytalan időközönként tört ki a légyből, ahogy szabadulni próbált, de hiába. Nyolc ízelt lábön futott felé a halál. A lánynak tetszett a műsor, megvárta hát, hogy a rovar végleg elernyedjen, csak azután szedte le a hálót egy régi tollseprűvel. Minden elismerésével együtt ez mégiscsak az ő szobája volt.

A birodalomban mindenki tudott a Szürke-hegy tetején magasló elátkozott toronyról, de senki sem eleget. Délvidéken azt beszélték, messzi földről elrabolt királylányt tart benne fogva egy boszorkány, odébb óriásokról és tűzokádó sárkányról regéltek. Nyugathonban a vámpírokról szóló mondák terjedtek el, a tengeri népek lidércekről és elkárhozott lelkekről suttogtak. Egyesek úgy hitték, nem is lányt rejtegetnek az épületben, hanem koboldaranyat, vagy banditák tanyája az, akik összeharcsolt vagyonukat őrzik odabent. A hegy melletti falvakban pedig az a szóbeszéd járta, hogy egy valaha élt helyi sámán fantomok által megrontott leánya lakik a toronyban, és már a környező erdőkbe sem mertek bemerészkedni, nehogy őket is megszállják az ártó szellemek. Időről időre felbukkant a környéken egy-egy vakmerő fiatalember, aki eltökölte, hogy bejut a toronyba, és megküzd az ott rejlő sötétséggel. A helyiek mindig megpróbálták eltántorítani őket a tervüktől, elmesélték, hogy előttük már több tucat férfi próbálkozott ugyanezzel, és senki sem tért vissza. Hiába, a fiatalok már akkor sem hallgattak az idősek szavára, így a falubeli kisasszonyok hamar megtanulták, hogy az efféle lovagok iránt nem érdemes gyöngéd érzéseket táplálni, mert ha belépnek az erdőbe, soha többé nem látják őket viszont.

A lány erről mit sem sejtett. Miután kitakarította toronyszobáját, kiült az ablakba, és elkezdte fésülni valószerűtlenül hosszú haját. Az aranyszínű fürtök egészen a torony aljáig értek, habár kissé elhanyagoltan festettek. Gazdájuk a kopott, fénytelen tincseket és a töredezett hajvégeket látva szomorúan felsóhajtott. Az utóbbi években egyre kevesebb és silányabb táplálékhoz jutott, ezt pedig a haja szenvedte meg leginkább. Némán és komoran húzta végig a kezét újra és újra száraz fürtjein.

Úgy tűnt, a sorozatos eltűnések mégis meggyőzték a fiatalembereket arról, hogy jobb nem kísértetni a sorsot. Hosszú évek teltek el vándorok nélkül, mielőtt felbukkant egy újabb lovag. Egy kora őszi alkonyon lépett be az ivóba, vért nélkül,

derekán vékony, egyenes karddal. Egyenesen a pulthoz ment, majd batyujából előkapott egy aranypénzt, lecsapta a kocsmáros elé, és vacsorát kért, meg sört. Amint megkapta, enni kezdett, s amikor üres volt a tál, ismét magához intette a fogadóst.

- Van kiadó szobája? - kérdezte, s újabb aranyat vett elő.

- Van hát - felelte az mogorván -, de megkérdezhetem, mi dolga uraságnak a faluban?

Az ifjú elszánt tekintettel nézett a tagbaszakadt férfi szemébe.

- Azért jöttem, hogy kiszabadítsam a lányt az elátkozott toronyból.

A kocsmáros a fejét ingatta.

- Eszem ágában sincs megsérteni uraságot, de szörnyen ostobán cselekszik. Sok derék ifjú indult már útnak hasonló céllal, azóta se láttuk őket.

- Honnan tudja egyáltalán, hogy egy lány lakik odabent? - kérdezte mellette egy idősebb férfi.

- Megérzés - mosolyodott el a fiatalember, beszélgetőpartneri pedig nem feszegettek tovább a témát. Már régen megtanulták, hogy vannak titkok, amikről jobb nem tudomást szerezni.

A férfinak rossz éjszakája volt. A kemény és poloskás ágyon csak nehezen tudott elaludni, amikor pedig végre sikerült, rémálmai újra és újra felriasztották. Csukott szemhéja alatt apja, a sámán kifordult szemmel kántált egy ősi nyelven, előtte fortyogó üst, amelyből édeskés illatú füst szivárgott, meg rothadásszag. A plafonra erősített kampókról kivéreztetett állattemek lógtak, a polcon cserépedényekben álltak a különböző füvek, mellettük kristályok, faragott fogak, szent és mágikus tárgyak díszeltek. A sámán, egy sovány, szakállas férfi, bőr ágyékkötőt viselt és rengeteg ékszer: nyakán, karján és bokáján láncok tucatjai csörögtek, jobb kezének mind a hét ujján gyűrű díszelgett, amelyek mindegyike egy-egy istent szimbolizált. A fiú már kisgyermekkorától ismerte a szertartás minden lépését, amely távol tartotta a kicsiny, szürke-hegyi falutól a pestist, sőt, neki magának is fontos szerep jutott benne. Amikor a főzet elkészült, apja vödörökbe merte, melyeket aztán neki kellett végighurcolni a falun, és egy ecset segítségével bekenni vele az ajtókat ügyelve rá, hogy a nedűből egy csepp se érjen a bőréhez. Az álombeli fiú nemsokára elindult. A sokadik háznál járva dudoraszást hallott, meztelen talpak neszezését és vízcsofogást. Nála alig idősebb lány közeledett, kezében jókora vizesvödör, hosszú szőke sörénye szinte világított a sötétben. A fiú megjegyezte. A többi ifjúhoz hasonlóan ő is gyakran leste ezt a lányt, de megszólítani még sosem merte, hiszen amaz gyönyörű volt, ő meg csak egy koszos, folyton dögg- és füstszagú suhanc. Amikor az aranyhajú teremtes észrevette őt, a maradék bátorsága is cserbenhagyta. Kiejtette kezéből a főzettel teli vödörket, és eliskolt. A kiömlő folyadék tocsaként terült szét, de a sötétben a lány nem vette észre, meztelen talpa cuppogott, ahogy átvágott a nedves földön.

Fotó: Koronczí Richárd

Aznapi éjjel a fiú furcsán surranó léptekre és csattogó, kattogó hangokra riadt fel. Az ablakon beszűrődő fényt hatalmas, gyorsan mozgó árnyékok takarták el időről időre, groteszk, szörös sziluettek. Óvatosan kilesett. Az utcán fekete áradatként hömpölyögtek a százféle színű és formájú óriási pókok, szemlátomást mind egy irányba tartva. Hosszú percekig vonult a falka a ház előtt, aztán a surrogás elhalkult, amelyet nemsokára súlyos csizmák dobbanása követett, pontosabban egy pár csizmaé. A lábbeli viselője egy legalább háromméteres, fekete köpenyes alak volt, testének körvonala elmosódott, mintha csupán sűrű füstből állna, mégis masszívnak és erősnek tűnt, de legfőképp veszélyesnek. Lassan lépdelt a pókok után, ahogy a juhász terelgeti a nyáját, olykor megszólalt a már korábban hallott csattogó hangon, mintha ő maga is csaprágokat rejtegetne a köpenye alatt. Az ifjú a félelemtől mozdulatlanul dermedve kuporodott össze az ágya szélén. Pár perc múlva hangos sikoltozás verte fel a falat, az aranyhajú lány jajveszékelt, aki nyomtalanul eltűnt azon az éjszakán. Persze nem is nagyon kereste senki, mert másnap a falu lakói a fiú kivételével mindannyian fekete kelésekkel a testükön ébredtek, néhány nap múlva pedig egyetlen élő sem maradt közülük. A pestis aztán elérte a Szürke-hegy összes települését, így a környék elnéptelenedett, nemsokára pedig valószerűtlenül gyorsan terjeszkedő, a szóbeszéd szerint elátkozott erdőszeg borította a hajdan volt házak és szántóföldek helyét. A hegy tetejére titokzatos torony épült, vészjósló őrszemként pásztázva az erdőt, amelyet ember és állat egyaránt elkerült.

A fiú elmenekült. Távoli rokonokhoz vándorolt az ország másik felébe, és egyre csak a lányra gondolt, aranyhajára, nevetésére, majd velőtrázó sikolyaira, amelyek egyre hangosabban visszhangoztak a fejében, míg végül csuromvizesen, levegő után kapkodva felébredt.

A férfi másnap kora hajnalban távozott a fogadóból. Óvatosan lépett be a fák közé,

kezét kardja markolatán tartva, nesztelenül lopakodott föl a hegyre. Órákig botorkált a félhomályos, baljóslatúan néma dzsungelben. Se madárfütty, se mókusok, még rovarokat se látott: a növényeken kívül életnek híre-hamva se volt, csupán egyszer pillantott meg egy pókhálót valamelyik fából. Fölfelé haladva, később egyszer csak egy szőke hajszál csillogott előtte a dús aljnövényzetben, de olyan hosszú, hogy nem is látta a végét. Az idő múlásával egyre több és több szállal találkozott, amelyek fák ágairól csüngtek, vagy a csizmája alatt kígyóztak, mutatva az utat a torony felé. De a férfi más, aggasztóbb dologra is figyelmes lett: a páfrányok alatt, a földön emberi csontok heverték, egyre több és több, az utolsó órában már teljes csontvázakon kellett átverekednie magát.

Másnap hajnalban érte el a torony lábát. A hajdan fejedelmi épületet benőtte a borostyán, romos maradványa lábánál egymás hegyén-hátán heverték a csupasz csontvázak. Az ifjú kivonta a kardját, és óvatosan, fától fáig rejtőzködve elindult megkerülni az épületet. Ajtót nem látott sehol, de ahogy haladt, felbukkant előtte egy nyitott ablak, amelyből egy tündérszép lány könyökölt ki, és álmodozva bámulta az eget. Az ifjú óvatosan körülnézett, majd lassan elindult felé, ügyelve rá, hogy továbbra is takarásban legyen. A lány csak akkor vette őt észre, amikor már pont az ablak alatt volt.

- Hát eljöttél értem? - kérdezte, s szeme könnybe lábadt. - Oly régóta várlak már! - Ne félj! - felelte a férfi. - Most már nem lesz baj. De mondd, hol rejtőzik a gonosz lélek, akitől meg kell mentselek?

- Sosem tudni, hol csap le - felelte a lány. - Gyere fel hozzám, itt biztonságban leszel, amíg elmondom, amit tudnod kell. Azzal eltűnt az ablakból, s a következő pillanatban szőke hajzuhatag omlott a férfi lábai elé.

- Mássz fel! - hallatszotta a toronyból.

A férfi óvatosan belekapaszkodott a vastag tincsekbe, majd elkezdett felfelé kapaszkodni. Fentről eleinte hallott egy-egy nyögést, aztán csend lett. A puha fürtök körbevették, mint egy meleg takaró, és kitöltötték a látóterét. Egyszer csak megakadt. Bal karja belegabalyodott a hajba, sehogyan sem tudta kiszabadítani. Hiába rángatta, egyre jobban rátekeredtek a tincsek, amelyek lassan a jobb kezét is körbefonták. Az ifjú kezdett pánikba esni. A fürtök elérték a derekát, és alattomosan kúsztak a combjai felé, míg végül az egész testét beborították, ő pedig úgy festett, mint egy aranyszínű múmia. Kétségbeesetten küzdött a fojtogató szorítás ellen, de hiába, a hajfüggöny bezárult a teste körül. Pár óra múlva egy újabb csontváz hullott az ablak alá.

Másnap délelőtt a lány ismét kiült az ablakba. Fogai hófehéren villantak ki ápolt ajkai közül, ahogy széles mosollyal az arcán fésülgette immár ismét ragyogó haját. A szőke tincsek majdnem az erdő pereméig kígyóztak, a szálak pókhálóként tekeredtek a fákra, beterítették az aljnövényzetet. A lány elégedetten nézett végig zöld-arany birodalmán, majd fejét az ablak peremének támasztva lehunyta a szemét, és halkan dúdolni kezdett.

MŰHELY

Felelős kiadó:
Krisztián Dávid
Barabás Zoltán
Főszerkesztő: Szabó Zsolt
Lapmenedzser: Boros Miklós

Rovatvezetők:
István Adrienn
BME körkép, bme.korkep@muhely.com
Kupcsik Réka
Kapun kívül, kapunkivul@muhely.com,
Kulcsár Dorottya
Közélet, kozelet@muhely.com
Balogh Kata Boglárka
Sport, sport@muhely.com
Kun Zsófia
Magazin, magazin@muhely.com
László Gábor
Technika, technika@muhely.com
Csizmadia Eszter
Publicisztika, publicisztika@muhely.com

Kép- és tördelőszerkesztő:
Koronczi Richárd

Az újság készítésében résztvettek:
Jakubik Regina, Bárkovics Gergő,
Kalmár Dániel, Pipis László,
Varnyu Iván

Szerkesztőség:
1111 Bp., Műgyetem rkp. 3.
K. alagsor 80/a.
E-mail: info@muhely.com,

Hirdetésszervezés:
E-mail: info@muhely.com

Nyomda:
Lapcom Zrt.
Felelős vezető: Andreas Merz

Az újság megjelenik kéthetente
6500 példányban.

Ingyenes.
HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

www.observer.hu

NYEREMÉNYJÁTÉK

A helyes megfejtést beküldők között két jegyet sorsolunk ki a Szkéné Színház egy előadására. A megfejtéseket a muhelymegfejt@gmail.com e-mail címre várjuk **szeptember 25-ig**. Előző számunk nyertese: **Vágó Kriszti**.

	Hallás- mérő	Ter- mény tároló	Bibliai személy	Patás állat	Energia	Trade Mark	Sajtot apróra csíkoz	Ütő kártya	Karral int	Vesze- kedés, Zür	Római ezer	Légűres tér	Utolsó éves hallgató	
1.	▶													É
Vízben tempózó	▶				Folyó alja Megté- rülés						Nyílás, hézag Szintén nem			
Adás része!	▶			Sugár DNS társa		Iskolás becézve Északi nép						Gaz végek! Perc		
Daida- losz fia	▶							Eme Gyérül		Tamás Járda				
Oxigén	▶	Világ- egyetem Ritka női név										Azt a személyt Rak		
E napon	▶		Siemens Italy		Élías becézve Tova				Hőmér- séklet Benedek ...		Tele Sport Vág			Gúnyos
Csiga fajta	▶			Angol fű név Cuki			Magad Az orrához			Svéd országjel Észak			Mille- nium Ír font	
Állóvíz	▶		Létezik Juttat			Egyház köztség Billion								
Értékesít	▶				Kék angolul Rész					Tízszáz száz Üteg				
2.	▶											Francia folyó		

szeptember 26.

Székely Csaba: Bányavíz (fuldoklás egy részben)

a Bányavidék-trilógia 3. része

A helyszín: székely falu, valahol egy bányavidéken. Most a korábbi részekben sokat emlegetett plébános és az ő különös szeretője körül forog a történet. A kívülálló hős ezúttal Márton, akit a pap a nevelt fiaként emleget, aki szobrokat farag, verseket ír, és arról ábrándozik, hogy majd kiszakad innen, és máshol próbál szerencsét...

„Mitől lett olyan jelentős ez a trilógia? Egy hagyománytagadás, de egyúttal azonnal egy hagyományteremtés is jellemzi, ami nagyon ritka. Bátor, szókimondó, traumatikus problémákba nyúl bele. Így szembesít azzal, hogy mi van az egyre virulensebb szélsőjossal, a román-magyar viszonytal, az egyházakkal. A valóságból indul el, és a valóságból röppen föl egy költői világba.”
(Radnóti Zsuzsa, dramaturg, Székely Csaba drámakötetéről, Nyílt Fórum 2013)

„A szkénés Bányavíz nem csak egy drámaíró jelentőségének sokadik bizonyítéka, egy színházi trilógia méltó lezárása (...) és egy biztos kézzel rendezett, kiemelkedő társulati összmunka, de egy olyan előadás, amely bár roppant komor és nyomasztó témákat jár körül, humora és tisztán megfogalmazott kérdésfelvetései révén mégis felemelő tud lenni. Felemelő, mint a jó és jelentős színház általában.”
/Kovács Bálint, egyfelvonas.reblog.hu/

IGNÁC, katolikus pap – Kaszás Gergő
IRÉN, a pap házvezetőnője – Bozó Andrea
ISTVÁN, tanító – Tóth József
IMOLA, a tanító lánya – Eke Angéla
MÁRTON, a templom gondnoka,
Ignác nevelt fia – Márkus Sándor

látvány – Cziegler Balázs
dramaturg – Lőkös Ildikó
munkatárs – Skrabán Judit

rendező – Csizmadia Tibor

www.szkene.hu • 1111 Bp. Műgyetem rkp. 3. K épület 2. emelet

MŰEGYETEMI ÁLLÁSBÖRZE

KERESS JÓL!

Több ezer hazai és külföldi álláslehetőséggel és szakmai gyakorlati hellyel várunk minden felsőfokú tanulmányait folytató hallgatót, frissdiplomást és felsőfokú végzettséggel rendelkező tapasztalt munkavállalót.

2017.

allasborze.bme.hu

Állásbörze
felsőfokon

**Felkészítő
Napok**

09.18. - 10.06.

ÁLLÁSBÖRZE
október 11-12.

 /muegyetemiallasborze